

K 10/2005 vp

**POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA**

Toimintakertomus 2004

HELSINKI 2005

ISSN 1237-0584

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2005

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO

Suomen valtuuskunta

Eduskunnalle

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta antaa oheisen kertomuksen neuvoston toiminnasta 2004. Kertomuksessa selostetaan 56. istuntoa 1.–3.11.2004. Lisäksi esitetään katsaus neuvoston ja Suomen valtuuskunnan yleiseen toimintaan vuoden aikana.

Helsingissä 27. toukokuuta 2005

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puolesta

Outi Ojala
puheenjohtaja

Greta Lohiniiva
sihteeri

S I S Ä L L Y S

1	YHTEENVETO	7	12	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT	31
2	SUOMEN VALTUUSKUNTA	10	12.1	Kirjallisuuspalkinto Suomeen	31
2.1	Jäsenet	10	12.2	Musiikkipalkinto Islantiin	31
2.2	Valtuuskunnan toiminta	11	12.3	Luonto- ja ympäristöpalkinto Ruotsiin	32
3	56. ISTUNTO TUKHOLMASSA	13	13	TIEDOTUS	33
3.1	Yleistä	13	14	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO	34
3.2	Pääministereiden selonteko ja yleiskeskustelu	13	14.1	Yleiskokous	34
4	PUHEENJOHTAJISTO	15	14.2	Puheenjohtajisto	34
4.1	Kansainvälinen yhteistyö	16	14.3	Valiokunnat	35
4.2	Parlamentaarinen Itämeri- yhteistyö	17	14.4	Tarkastuskomitea	36
4.3	Pohjoinen ulottuvuus	17	14.5	Vaalikomitea	36
4.4	Yhteistyöbudjetti	18	14.6	Valtuuskunnat	36
5	POHJOLAN RAJAESTEET	20	14.7	Puolueyhymät	36
6	KULTTUURI- JA KOULUTUS- VALIOKUNTA	23	14.8	Sihteeristö	36
7	HYVINVOINTIVALIOKUNTA	25	14.9	Pääministerit	36
8	KANSALAIK- JA KULUTTAJA- VALIOKUNTA	26	14.10	Yhteistyöministerit	36
9	YMPÄRISTÖ- JA LUONNON- VARAVALIOKUNTA	27	14.11	Pohjoismainen yhteistyökomitea .	37
10	ELINKEINOVALIOKUNTA	28		LIITE 1 ESITYKSET, SUOSITUKSET JA SISÄISET PÄÄTÖKSET 2004	38
11	TARKASTUSKOMITEA	30		LIITE 2 ISTUNNON OHJELMA	46
				LIITE 3 PUHEENJOHTAJISTON EHDOTUS PÄIVÄJÄRJESTYKSEKSI	48
				LIITE 4 YHTEISTYÖBUDJETTI	52
				LIITE 5 ITÄMERI-KONFERENSSIN PÄÄTÖSASIAKIRJA	53

Lyhenteet:

FS	Frisinnad Samverkan
kesk	Suomen Keskusta
kok	Kansallinen Kokoomus
lib	Liberalerna på Åland
r	Ruotsalainen Kansanpuolue
sd	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
kd	Suomen Kristillisdemokraatit
vas	Vasemmistoliitto
vihr	Vihreä Liitto
ÅC	Åländsk Center
ÅSD	Ålands socialdemokrater

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman vanhimmista ja laajimmista alueellisista yhteistyörakenteista. Yhteistyöhön osallistuvat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska ja Islanti sekä itsehallintoalueet Ahvenanmaa, Grönlanti ja Färsaaret. Pohjoismaisella yhteistyöllä on kolme ulottuvuutta: hallitusten välinen yhteistyö, parlamenttien välinen yhteistyö sekä kansanliikkeiden ja kansalaisjärjestöjen välinen yhteistyö.

Pohjoismainen yhteistyö vakiintui vuonna 1952, jolloin Pohjoismaiden neuvosto perustettiin parlamentaarikkojen ja hallitusten yhteistyöfoorumiksi. Suomi liittyi neuvostoon vuonna 1955. Yhteistyön perustana on ollut vuodesta 1962 lähtien Helsingin sopimus. Pohjoismaiden neuvosto tekee suosituksia Pohjoismaiden ministerineuvostolle, joka perustettiin vuonna 1971, tai Pohjoismaiden hallituksille.

Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa Pohjoismaiden ja niiden kansalaisten yhteenkuuluvuutta. Erityisesti pyritään yhdenmukaistamaan lainsäädäntöä ja poistamaan erilaisia rajaesteitä, jotka vaikeuttavat Pohjoismaiden välistä vapaata liikkuvuutta.

Uusia yhteistyömuotoja

Pohjoismaisen yhteistyön vuosi 2004 oli hyvin monipuolinen. Pohjoismaiden lähiympäristön suurin muutos oli luonnollisesti Euroopan unionin laajentuminen, jonka myötä kaikista Itämeren ympärysvaltioista tuli Venäjää lukuun ottamatta unionin jäseniä. Tämä vaikuttaa paitsi Baltian maiden ja Baltian yleiskokouksen kanssa tehtävään yhteistyöhön myös yhteistyöhön, jota tehdään Luoteis-Venäjän ja muiden Itämeren alueen maiden kanssa varsinkin Itämeren parlamentaarikkokonferenssissa (Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC).

Pohjoismaiden neuvoston parlamentaarikot keskustelivat vuoden aikana tiiviisti sekä Itämeren alueen yhteistyön uudistamisesta että koko Pohjois-Euroopan tai pohjoisen ulottuvuuden alueen uusista yhteistyömuodoista. Pohjoisella ulottuvuudellahan ei ole vielä omaa parlamentaarista foorumia tai parlamentaarista ulottuvuutta. Neuvosto ryhtyi jo alkuvuodesta pohtimaan Baltian maiden kanssa yhteistyön kehittämistä.

Neuvoston puheenjohtajisto keskusteli toimintavuonna Pohjoismaiden puhemiesien kanssa neuvoston toiminnan ja alueen yhteistyörakenteiden kehittämistä. Keskusteluissa pohdittiin etupäässä sitä, miten Pohjois-Euroopan parlamentaaristen yhteistyöelinten työtä voitaisiin yhteensovittaa, miten yhteistyön kansallista ankkurointia voitaisiin parantaa ja miten kansallisten parlamenttien valiokunnat voitaisiin osallistaa pohjoismaiseen yhteistyöhön.

Keskusteluissa painotettiin, että alueen parlamentaarista yhteistyötä tulisi koordinoita työskentelyn tehostamiseksi ja kaksinkertaisen työn välttämiseksi, jolloin voimavaroja voitaisiin hyödyntää mahdollisimman hyvin. Kaikki ovat yksimielisiä siitä, että yhteistyö on ankkuroitava ja kytkettävä kansallisten parlamenttien toimintaan. Silloin pohjoismaisen yhteistyön vaikutusmahdollisuudet vastaisivat nykyistä paremmin yhteistyön vahvaa kannatusta kansalaisten keskuudessa, ja kansallisten parlamenttien valiokunnat saataisiin entistä tehokkaammin mukaan pohjoismaiseen yhteistyöhön.

Myös neuvoston Suomen-valtuuskunta pyrki toimintavuonna aktiivisesti vahvistamaan eduskunnan valiokuntien kanssa tekemäänsä yhteistyötä sekä pohjoismaisen yhteistyön ankkuroimista eduskunnan ja hallituksen toimintaan. Valtuuskunta vastaanotti yhteistyöministeriltä ensimmäisen

kerran pohjoismaista yhteistyötä koskevan vuosiraportin, jonka tavoitteena on yhtäältä vahvistaa kansallista ankkurointia ja toisaalta antaa valtuuskunnalle ja eduskunnalle nykyistä paremmat mahdollisuudet seurata neuvoston suositusten ja ehdotusten kansallista käsittelyä ja toimeenpanoa.

Alueellinen yhteistyö ja lähialueyhteistyö

Alue- ja lähialueyhteistyö olivat keskeisellä sijalla Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2004 toiminnassa. Neuvosto tiivistä toimintavuonna yhteyksiään Luoteis-Venäjään ja lujitti Baltian yleiskokouksen kanssa tekemäänsä yhteistyötä. Järjestöt osallistuivat toistensa istuntoihin, ja niiden puheenjohtajistot kävivät vuoropuhelua. Lisäksi niiden valiokunnilla oli yhteisiä kokouksia ja konferensseja. Esimerkkinä voidaan mainita Pohjoismaiden neuvoston, Baltian yleiskokouksen ja Beneluxin parlamentaarisen yleiskokouksen valiokuntien joulukuinen konferenssi, jonka aiheena oli Euroopan energiapolitiikka.

Baltian maiden kanssa tehtävän yhteistyön tärkeydestä on selvänä osoituksena se, että Viro, Latvia ja Liettua hyväksyttiin Pohjoismaiden Investointipankin täysivaltaisiksi jäseniksi. Parhaillaan pohditaan Baltian maiden osallistumista myös muiden pohjoismaisten laitosten toimintaan. Vuonna 2004 laadittiin myös uudet suuntaviivat Luoteis-Venäjän sekä Viron, Latvian ja Liettuan kanssa tehtävälle yhteistyölle. Niiden tavoitteena on sopeuttaa yhteistyötä ulkomaailman muutoksiin, ja sopeuttaminen jatkuu vastaisuudessaakin.

Pohjoinen ulottuvuus ja varsinkin parlamentaarikkojen rooli ulottuvuuden kehittämisessä oli pääaiheena Helsingissä huhtikuussa 2004 järjestetyssä teemakokouksessa, johon osallistui Pohjoismaiden, Baltian ja Venäjän poliitikkoja. Kokouksessa korostettiin, että pohjoisella ulottuvuudella on oltava konkreettinen poliittinen sisältö. Lisäksi vaadittiin pohjoisen ulottuvuuden vahvistamista pysyvällä rahoituksella ja ehdotettiin ulottuvuuteen keskittyvän parlamentaarisen foorumin tai parlamentaarisen ulottuvuuden perustamista.

Rajaesteet

Rajaesteet, niiden poistaminen ja Pohjoismaiden välisen vapaan liikkuvuuden edistäminen olivat tänäkin vuonna pohjoismaisen asialistan pääkohtia. Myös konkreettisia tuloksia saavutettiin, kun väestörekisteriä koskeva uusi pohjoismainen sopimus allekirjoitettiin marraskuussa 2004. Sopimus helpottaa henkilötodistuksen saantia, eikä Pohjoismaasta toiseen muuttava tarvitse enää muutokirjaa.

Vaikka paljon on jo tehty, tekemistä riittää yhä. Parhaillaan selvitetään esimerkiksi pohjoismaisten yritysten rajaesteitä. Erityisen tärkeää on huolehtia siitä, että kansallisen lainsäädännön muuttaminen ei synnytä tahattomasti uusia rajaesteitä. Sen vuoksi Pohjoismaiden valtiovarainministerit ovat sopineet neuvoston vuonna 2002 hyväksymän suosituksen mukaisesti tiedottavansa veromuutoksista mahdollisimman varhain toisille Pohjoismaille. Neuvostossa valmistellaan parhaillaan ehdotusta, jonka mukaan tiedonvaihtovaatimuksen tulisi koskea kaikkia ministerineuvostoja.

Muut painopistealueet

Pohjoismaisen yhteistyön muista tavoitteista voidaan mainita Pohjoismaiden kilpailukyvyyn säilyttäminen niin EU:ssa kuin maailmanlaajuisestikin. Kilpailukyvyn säilyttämiseksi on vaadittu tavoitteellisia tutkimus- ja innovaatiotoimia.

Toinen ajankohtainen yhteistyöalue on bioetiikka, josta keskusteltiin useasti. Myös Itämeren alueen järjestäytynyt rikollisuus, terrorismi ja ihmiskauppa olivat keskeisiä kohtia neuvoston päiväjärjestyksessä.

Neuvoston työn tulevia haasteita ovat Itämeren, Barentsin ja Arktiksen ympäristöasiat, alkoholin ja huumeiden väärinkäytön ehkäisy sekä hyvinvointikysymykset. Pohjoismainen hyvinvointimalli on suurten haasteiden edessä. Neuvosto ja ministerineuvosto ovat julkaisseet aiheesta uuden kirjan "Hur mår den nordiska välfärden" (Kuinka pohjoismainen hyvinvointi voi?), johon on koottu tietoa ja uusia näkemyksiä hyvinvointiyhteiskuntiimme kohdistuvista uhista.

Suomen valtuuskunta

Neuvoston Suomen-valtuuskunta keskittyi toimintavuonna rajaesteyhteistyöhön, kansalliseen ankkurointiin sekä lähialueyhteistyöhön ja Itämeren alueyhteistyöhön. Valtuuskunnan kokouksissa käsiteltiin myös neuvoston toiminnan kehittämistä ja pohjoismaista budjettiprosessia. Muista käsitellyistä asioista voidaan mainita Itämereen liittyvät ongelmat, kuten meriturvallisuus, saasteet, rehevöityminen ja öljyonnettomuuksien ehkäisy.

Edellisvuonna luotu raportointijärjestelmä oli käytössä myös kuluneena vuonna, ja valtuuskunta teki aktiivista yhteistyötä yhteistyöministerin kanssa. Myös kansalaisjärjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö jatkui entiseen tapaan Pohjola-Nordenin eli Pohjoismaisen kansalaisyhteistyön keskusliiton välityksellä.

Valtuuskunnan puheenjohtajana oli toimintavuonna edustaja *Outi Ojala* (vas) ja varapuheenjohtajana edustaja *Martin Saarikangas* (kok). Pohjoismaisena yhteistyöministerinä jatkoi ympäristöministeri *Jan-Erik Enestam*. Pohjoismaiden neuvoston presidenttinä oli ruotsalainen valtiopäiväedustaja *Gabriel Romanus* neuvoston keskiryhmästä.

Budjetti

Vuoden 2004 pohjoismainen yhteistyöbudjetti oli 817,5 miljoonaa Tanskan kruunua, eli se säilyi entisellä tasolla. Pohjoismaiden neuvoston omaan toimintaan ja Kööpenhaminan sihteeristön ylläpitämiseen oli varattu edellisvuosien tapaan noin 31 miljoonaa Tanskan kruunua. Suomen osuus yhteistyöbudjetista ja neuvoston budjetista oli 19 prosenttia.

2

SUOMEN VALTUUSKUNTA

2.1 Jäsenet

Valitut jäsenet

Alatalo, Mikko, kesk
Alho, Arja, sd
Cronberg, Tarja, vihr
Erlandsson, Ragnar, ÅC
Essayah, Sari, kd (18.11. asti)
Hemming, Hanna-Leena, kok (10.2. alkaen)
Holmlund, Anne, kok (10.2. asti)
Hoskonen, Hannu, kesk (15.9. alkaen)
Kuisma, Risto, sd
Kumpula, Miapetra, sd
Löv, Pehr, r
Nousiainen, Pekka, kesk (10.2.–13.2.)
Oinonen, Lauri, kesk (10.2. asti ja 17.2. alkaen)
Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Paloniemi, Aila, kesk (14.9. asti)
Ranta-Muotio, Aulis, kesk
Rauhala, Leena, kd (19.11. alkaen)
Rundgren, Simo, kesk
Saarikangas, Martin, kok, varapuheenjohtaja
Taipale, Ilkka, sd
Taiveaho, Satu, sd
Tiura, Marja, kok (10.2. asti)
Vahasalo, Raija, kok (10.2. alkaen)
Vapaavuori, Jan, kok
Wiklöf, Lasse, ASD

Varajäsenet

Biaudet, Eva, r
Eklöw, Raija-Liisa, lib (8.11. alkaen)
Eriksson, Anders, ÅF (8.11. asti)
Hellberg, Klaus, sd
Hemming, Hanna-Leena, kok (10.2. asti)
Hoskonen, Hannu, kesk (15.9. asti)
Jansson, Dennis, FS
Jansson, Roger, r
Kasvi, Jyrki, vihr
Kiljunen, Anneli, sd
Kurvinen, Esko, kok (10.2. alkaen)
Laakso, Jaakko, vas (10.2. asti)
Lintilä, Mika, kesk
Matikainen-Kallström, Marjo, kok (9.9. alkaen)
Moilanen-Savolainen, Riikka, kesk
Mäkinen, Tapani, kok (10.2.–20.7.)
Paloniemi, Aila, kesk (15.9. alkaen)
Rajala, Lyly, kok (10.2. alkaen)
Saarinen, Matti, sd
Salo, Petri, kok (10.2. asti)
Salovaara, Pertti, kesk
Siimes, Suvi-Anne, vas (10.2. alkaen)
Särkiniemi, Seppo, kesk
Urpilainen, Jutta, sd
Vahasalo, Raija, kok (10.2. asti)
Vistbacka, Raimo, ps
Wallin, Harry, sd

Suomalaisjäsenet valiokunnittain

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Alatalo, Mikko, kesk
Erlandsson, Ragnar, ÅC

Kansalais- ja kuluttajavalioikunta

Essayah, Sari, kd
Hemming, Hanna-Leena, kok
Holmlund, Anne, kok
Kuisma, Risto, sd

Ranta-Muotio, Aulis, kesk
Rauhala, Leena, kd
Tiura, Marja, kok
Vahasalo, Raija, kok

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta

Rundgren, Simo, kesk
Taiveaho, Satu, sd
Wiklöf, Lasse, ÅSD

Hyvinvointivaliokunta

Alho, Arja, sd, varapuheenjohtaja
Cronberg, Tarja, vihr, puheenjohtaja
Hoskonen, Hannu, kesk
Paloniemi, Aila, kesk
Taipale, Ilkka, sd

Elinkeinovaliokunta

Kumpula, Miapetra, sd
Oinonen, Lauri, kesk
Vapaavuori, Jan, kok

Puheenjohtajisto

Löv Pehr, r
Ojala, Outi, vas
Saarikangas, Martin, kok

Tarkastuskomitea

Ranta-Muotio, Aulis, kesk, varapuheenjohtaja

Vaalikomitea

Saarikangas, Martin, kok

Valtuuskunnan työvaliokunta

Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Saarikangas, Martin, kok, varapuheenjohtaja
Alho, Arja, sd
Cronberg, Tarja, vihr
Erlandsson, Ragnar, ÅC
Essayah, Sari, kd
Löv, Pehr, r
Ranta-Muotio, Aulis, kesk

2.2 Valtuuskunnan toiminta

Pohjoismaiden neuvoston Suomen-valtuuskunnalla oli vuoden aikana kahdeksan kokousta. Kokouksista kuusi pidettiin eduskunnassa, yksi Ahvenanmaalla ja yksi Tukholmassa neuvoston istunnon yhteydessä. Valtuuskunta käsitteli ja valmisti kokouksissaan asioita, jotka olivat ajankohtaisia neuvoston toiminnassa sekä neuvoston ja sen elinten kokouksissa.

Keskeisimpiä ja valtuuskunnan toistuvasti käsitteleviä asioita olivat rajaesteet, ns. Norrbackin ja Schlüterin prosessin jatkuminen, Pohjois-Euroopan ja Itämeren alueen parlamentaarinen yhteistyö sekä neuvoston lähialueyhteistyö ja ympäristöasiat. Lisäksi valtuuskunta pohti toistuvasti neuvoston työn ja pohjoismaisen yhteistyön kansallista ankkurointia sekä eduskunnan valiokuntien kanssa tehtävää yhteistyötä. Valtuuskunta jatkoi toiminnassaan ja kokouksissaan läheistä yhteistyötä pohjoismaisen yhteistyö-

ministerin, ulkoministeriön pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön ja Pohjola-Nordenin eli Pohjoismaisen kansalaisyhteistyön keskusliiton kanssa.

Valtuuskunnan puheenjohtajana oli toimintavuonna edustaja *Outi Ojala* (vas) ja varapuheenjohtajana edustaja *Martin Saarikangas* (kok). Työvaliokunnassa olivat puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi edustajat *Arja Alho* (sd), *Tarja Cronberg* (vihr), *Sari Essayah* (kd), *Pebr Löf* (r) ja *Simo Rundgren* (kesk) sekä Ahvenanmaan maakuntapäivien jäsen *Ragnar Erlandsson* (ÅC).

Valtuuskunnan kaikkien kokousten päiväjärjestyksessä oli rajaesteyhteistyö, neuvoston suosituksiin liittyvä raportointi ja eduskunnan valiokuntien kanssa tehtävä yhteistyö, eli kansallinen ankkurointi. Rajaesteiden poistamiseen tähtäävää Norrbackin ja Schlüterin prosessia esittelivät yhteistyöministeri *Jan-Erik Enestam* ja ulkoministeriön pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön edustajat. Valtuuskunta keskusteli raporteis-

ta ja korosti, että prosessin jatkuminen on tärkeää.

Neuvoston suosituksista raportoitiin sekä kirjallisesti lähettämällä suositukset eduskunnan asianosaisille valiokunnille että erityisten raportojien välityksellä. Raportot valittiin valtuuskunnan jäsenistä sen perusteella, mihin valiokuntiin he kuuluvat eduskunnassa. Lisäksi otettiin huomioon heidän jäsenyytensä Pohjoismaiden neuvoston valiokunnissa ja puheenjohtajistossa. Suosituksista raportointi, eduskunnan valiokuntien kanssa tehtävä yhteistyö ja neuvoston toiminnan kansallinen ankkurointi aloitettiin järjestämällä yhteinen seminaari, jossa valtuuskunta sekä valiokuntien puheenjohtajat ja sihteerit keskustelivat yhteistyömahdollisuuksista. Jotkut valtuuskunnan raportoijista ja sihteeristön virkamiehistä on sittemmin kutsuttu asiantuntijoiksi valiokuntien kokouksiin. Yhteistyön myötä eduskunnan valiokuntien edustajia on lisäksi alettu kutsua Pohjoismaiden neuvoston järjestämiin seminaareihin ja kokouksiin.

Rajaesteiden ja kansallisen ankkuroinnin lisäksi valtuuskunnan kokouksissa käsiteltiin toistuvasti myös pohjoismaisen yhteistyöbudjetin valmistelua sekä neuvoston ja ministerineuvoston välisiä budjettineuvotte-
luja.

Lisäksi valtuuskunta käsiteli useissa kokouksissa pohjoismaisen lähialueyhteistyön ja Itämeri-yhteistyön asemaa EU:n laajentumisen jälkeen sekä Itämeren parlamentaarikkokonferenssin puitteissa tehtävää parlamentaarista Itämeri-yhteistyötä. Valtuuskunta pohti niin ikään EU:n pohjoiseen ulottuvuuteen keskittyvän parlamentaarisen foorumin tarpeellisuutta. Pohdintojen taustalla oli muun muassa Pohjois-Euroopan parlamentaarista yhteistyötä koskenut ajan-kohtaiskeskustelu, joka käytiin eduskunnassa marraskuussa. Eduskunnan puhemies *Paavo Lipponen* vieraili yhdessä valtuuskunnan kokouksessa keskustellakseen pohjoisen ulottuvuuden kehittämisestä ja Pohjois-Euroopan yhteistyön tilanteesta EU:n laajentumisen jälkeen.

Ahvenanmaalla toukokuussa pidetyssä valtuuskunnan kokouksessa keskityttiin Itämeren ympäristöön ja laivaliikenteen turval-

lisuuteen. Suomen ympäristökeskuksen ja Merenkululaitoksen edustajat kertoivat muun muassa Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n päätöksestä luokitella Itämeri erityisen herkäksi merialueeksi (Particularly Sensitive Sea Area, PSSA) sekä Itämeren öljyvahinkojen MARIS-valvontajärjestelmän kehittämisestä. Ahvenanmaan maakuntapäivien jäsen *Lasse Winklöf* (ÅSD) puolestaan kertoi Itämeren rehevöitymisestä ja varsinkin maatalouden ja kalanviljelyn aiheuttamasta fosfori- ja typpikuormituksesta.

Valtuuskunta käsiteli useissa kokouksissa ministerineuvoston pääsihteerin budjettivalmisteluja ja budjetin suuntaviivoja sekä yhteistyöministereiden ehdotusta pohjoismaiseksi yhteistyöbudjetiksi. Valtuuskunnalle kerrottiin myös Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajiston budjettiryhmän työstä.

Valtuuskunta ja yhteistyöministeri päättivät parantaa neuvoston suositusten kansallista seurantaa sekä neuvoston toiminnan ja pohjoismaisen yhteistyön kansallista ankkurointia siten, että yhteistyöministeri raportoi si jatkossa valtuuskunnalle ja antaisi sille kertomuksen aiheesta. Yhteistyöministerin kertomus ja selonteko neuvoston suositusten seurannasta ja toimeenpanosta oli ensimmäinen laatuaan.

Valtuuskunta esitti toimintavuoden aikana Ruotsin hallitukselle kysymyksen, joka koski Ruotsista takaisin Suomeen muuttaneiden Suomen kansalaisten eläkkeiden maksamista. Eläkkeiden saamisen oli kuultu kestävän kohtuuttoman kauan, ja pitkät odotusajat tuottivat ongelmia monille eläkeläisille. Ruotsin hallitus lupasi vastauksessaan parannusta tilanteeseen. Valtuuskunta lähetti vastauksen sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Valtuuskunta järjesti vuoden aikana Pohjolaa ja Itämerä käsitelleen seminaarin Pohjolan päivänä 23. maaliskuuta ja alkoi valmistella juhlavuotta 2005, jolloin tulee kuluneeksi 50 vuotta siitä, kun Suomi liittyi Pohjoismaiden neuvoston jäseneksi. Valtuuskunta ja sen sihteeristö vastasivat myös Helsingissä huhtikuussa pidetyn neuvoston teemakokouksen valmisteluista. Kokouksen aiheena oli pohjoinen ulottuvuus.

56. ISTUNTO TUKHOLMASSA

3.1 Yleistä

Pohjoismaiden neuvoston 56. istunto pidettiin Tukholmassa 1.–3. marraskuuta 2004, ja siinä kokeiltiin monia uusia yhteistyömuotoja. Istunnossa käytiin esimerkiksi alkoholia ja sen haittavaikutuksia käsitellyt keskustelu, johon osallistuivat myös Pohjoismaiden sosiaali- ja terveysministerit. Kansainväliset parlamentaarikkovieraat saivat lisäksi mahdollisuuden osallistua yleis- ja asiakeskusteluihin, kun he aikaisemmin saattoivat vain lausua tervehdyksensä istunnon avajaisissa. Monet venäläisvieraat ja Baltian yleiskokouksen presidentti hyödynsivätkin mahdollisuutta ja osallistuivat asiakeskusteluihin.

Istunto ei rajoitu yleiskokoukseen, vaan istunnon aikana pidetään lukuisia virallisia ja epävirallisia kokouksia, joissa pohjustetaan tulevaa yhteistyötä solmimalla suhteita ja luomalla verkostoja. Istunnon pysyviin tilaisuuksiin kuuluvat puheenjohtajiston kokoukset pää- ja ulkoministerien kanssa sekä valiokuntien kokoukset eri alojen ministerien kanssa.

Istunnon aikana keskustellaan myös kutsuvieraiden kanssa yhteistyön jatkamisesta. Venäjän liittoneuvoston ja valtioneuvoston sekä Luoteis-Venäjän parlamentaarisen yleiskokouksen edustajat toivoivat näissä keskusteluissa konkreettisen yhteistyön luomista eri politiikan aloille. Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen puheenjohtajistot taas sopivat pyrkivänsä kytkemään kansallisten parlamenttien valiokunnat yhteistyöhönsä.

3.2 Pääministereiden selonteko ja yleiskeskustelu

Pohjoismaista yhteistyötä koskevan pääministereiden selonteon antoi Tanskan pääministeri *Anders Fogh Rasmussen*. Hän totesi, että Pohjoismailla on edessään uusia haasteita, jotka liittyvät tietoon ja innovaatioon, vapaaseen liikkuvuuteen rajojen yli sekä pohjoismaisen yhteistyön tehokkuuteen. Hän korosti Tanskan aikovan puheenjohtajakaudellaan mm. selvittää, miten tutkijoiden ja opiskelijoiden vapaan liikkuvuuden esteitä voitaisiin poistaa. Lisäksi olisi vahvistettava entisestään tutkimuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä esimerkiksi luomalla virtuaalisia verkostoja. Pääministeri muistutti lähialueyhteistyön tärkeydestä, ja hänen mielestään Baltian maiden tulo Pohjoismaiden Investointipankin hallitukseen 1.1.2005 on uusi virstanpylväs pohjoismais-balttilaisessa yhteistyössä. Myös Luoteis-Venäjän kanssa tehtävään yhteistyöhön on panostettava nykyistä ponnekkaammin.

Myös pääministeri *Matti Vanhanen* korosti rajattoman Pohjola merkitystä sekä pohjoismaalaisten vapaan liikkuvuuden että elinkeinoelämän kansainvälistymisen näkökulmasta. Pääministeri piti tervetulleina Baltian ja Luoteis-Venäjän kanssa tehtävän yhteistyön uusia suuntaviivoja ja ilmaisi tyytyväisyytensä siitä, että Baltian maista oli tulossa Pohjoismaiden Investointipankin jäseniä.

Yhteistyöministeri *Jan-Erik Enestam* kiiteli Tanskan puheenjohtajakauden ohjelmaa, jossa panostetaan vahvasti rajattoman

Pohjolan luomiseen ja ulotetaan rajaestetyö myös koko Itämeren alueen elinkeinoelämän rajaesteiden poistamiseen.

Euroopan parlamentin jäsen *Poul Nyrup Rasmussen* oli istunnossa vierailevana puhujana, ja hänen aiheenaan oli ”Pohjoismaiden yhteistyö uudessa Euroopassa – kuinka vastaamme haasteisiin?”. Hän kiinnitti huomiota pohjoismaisen yhteistyön kolmeen uuteen eurooppalaiseen haasteeseen, eli laajentuneeseen Eurooppaan, kiihtyvään globalisaatioon ja uusiin turvallisuushaasteisiin. Nyrup Rasmussen käsitteli myös lähi-alueyhteistyötä ja korosti varsinkin Saksan ja Puolan merkitystä Itämeren alueen yhteistyössä. Myös pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvää työtä on hänen mielestään syytä jatkaa. Nyrup Rasmussen totesi, että Pohjoismaat ovat kenties turhankin huolissaan kriittistä, joka liittyy EU:n sisäisten blokkien muodostamiseen, ja ehdotti ”Pohjolan Beneluxin” kehittämistä.

Valtiovarainministeri *Ulla-Maj Wideroos* totesi alkoholipoliittisessa keskustelussa, että alkoholiveron alentaminen on lisännyt Suomessa kulutusta huomattavasti, mutta seurauksista ei ole vielä luotettavia tietoja. Wideroos oli sitä mieltä, että vanhaan verotaseen ei ole mahdollista palata. Hän piti kuitenkin veropolitiikan hyödyntämistä luontevana myös tulevassa alkoholipoliittisessa prosessissa.

Ulko- ja puolustusministereiden selonteko

Ulko- ja puolustusministereiden selonteon esitteli Islannin ulkoministeri *Geir H. Haarde*. Hän totesi, että YK:n terrorismin vastaisten yleissopimusten ja päätöslauselmien toimeenpano ja

noudattaminen on tärkeää, ja uskoi Pohjoismailla olevan hyvät mahdollisuudet edistää terrorismin vastaista työtä Tanskan tultua YK:n turvallisuusneuvoston jäseneksi.

Edustaja *Outi Ojalan* (vas) mielestä Pohjoismaiden on panostettava rauhanpolitiikan kehittämiseen ja painotettava varsinkin siviilikriisinhallintaa.

Pohjoismaiden puolustusministereiden näkemyksiä esitteli Tanskan puolustusministeri *Søren Gade Jensen*. Hän totesi, että pohjoismaiden puolustusyhteistyö mahdollistaa monitasoisen ideoiden ja kokemusten vaihdon ja muodostaa samalla korvaamattoman tärkeän verkoston.

Edustaja *Tarja Cronbergin* (vihr) mielestä pohjoismaista turvallisuusyhteistyötä olisi laajennettava kaikilla tasoilla.

Yhteistyöministereiden kyselytunti

Edustaja Outi Ojala kysyi yhteistyöministereiden kyselytunnilla Norjan hallitukselta, miten se aikoi taata suomen- ja kaksikielisten lasten äidinkielenopetuksen Norjan uuden opetuslain voimaantulon jälkeen. Norjan ministeri vastasi, että päätavoitteena on norjanopetuksen vahvistaminen, mutta myös suomen osaamista ja kaksikielisyyttä pyritään edistämään monin tavoin.

Edustajat *Ilkka Taipale* (sd) ja *Pebr Löf* (r) esittivät molemmat kysymyksen suomen kielen asemasta Ruotsissa. Ruotsin ministeri vastasi kysymyksiin toteamalla, että suomen asemaa pyritään vahvistamaan määrittelemällä se vähemmistökieleksi. Ministeri korosti myös, että Mälardalenin alueella oli parhaillaan meneillään suomen kielen asemaa koskeva selvitys.

4

PUHEENJOHTAJISTO

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajistoon kuuluu neuvoston presidentti ja korkeintaan 12 muuta neuvoston valittua jäsentä, jotka yleiskokous nimeää. Nykyisin puheenjohtajistoon kuuluu myös varapresidentti, joka nimetään 12 valitun jäsenen joukosta ja joka tulee samasta maasta kuin presidentti. Kullakin maalla ja puolueryhmällä tulee olla edustaja puheenjohtajistossa. Puheenjohtajiston suomalaisjäsenet olivat toimintavuonna edustajat *Outi Ojala* (vas), *Martin Saarikangas* (kok) ja *Pehr Löf* (r).

Puheenjohtajisto on neuvoston ylin päättävä elin, kun yleiskokous ei ole koolla, ja se voi silloin hyväksyä esityksiä neuvoston puolesta. Puheenjohtajiston esitykset vastaavat yleiskokouksen hyväksymiä suosituksia. Puheenjohtajisto johtaa neuvoston toimintaa ja valmistelee yleisiä poliittisia asioita, vastaa neuvoston toiminnan suuntaviivoista ja kehittämisestä sekä varmistaa, että neuvoston toiminta nivoutuu yhteen kansallisten parlamenttien ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan kanssa. Toiminnan yhteensovittaminen kansallisten parlamenttien toiminnan kanssa liittyy neuvoston toiminnan ja pohjoismaisen yhteistyön kansalliseen ankkurointiin, joka on neuvoston yhä keskeisempi tavoite.

Puheenjohtajisto käsittelee myös pohjoismaisen yhteistyön budjetin, ulko- ja turvallisuuspoliittisia asioita sekä neuvoston kansainvälistä yhteistyötä.

Eräs puheenjohtajiston painopistealueista oli toimintavuonna Pohjoismaiden jäljellä olevien rajaesteiden poistaminen ja vapaan liikkuvuuden parantaminen. Puheenjohtajisto on seurannut ja pyrkinyt vauhdittamaan ns. Norrbackin ja Schlüterin prosessia ja ministerineuvoston aiheeseen liittyvää työtä.

Toinen selkeä painopistealue oli pohjoismaisen yhteistyön ja neuvoston toiminnan

entistä vahvempi ankkurointi kansallisten parlamenttien toimintaan sekä parlamenttien valiokuntien kanssa tehtävä yhteistyö. Kansallista ankkurointia on pyritty vahvistamaan muun muassa nimeämällä Pohjoismaiden neuvoston valtuuskuntien jäseniä raportoijiksi, jotka vastaavat neuvoston suositusten seurannasta parlamenttien valiokunnissa. Kansallisten valiokuntien edustajia on myös alettu kutsua neuvoston ja sen valiokuntien järjestämiin konferensseihin ja seminaareihin. Kansallista ankkurointia pyritään vahvistamaan myös parantamalla seuranta, joka liittyy neuvoston suositusten ja esitysten käsittelyyn ja täytäntöönpanoon ministerineuvostossa ja kansallisissa hallituksissa.

Myös neuvoston kansainvälinen yhteistyö on jo usean vuoden ajan ollut keskeisellä sijalla puheenjohtajiston työskentelyssä. Toimintavuonna keskityttiin ennen kaikkea Pohjois-Euroopan parlamenttien ja parlamentaaristen järjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvään yhteistyöhön. Erityistä huomiota kiinnitettiin Pohjolan lähialueisiin ja varsinkin Itämeren alueeseen.

Puheenjohtajisto valmisti istuntoon useita tärkeitä asioita, joista voidaan mainita ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen yhteistyön vuoden 2005 budjetiksi, selonteko pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmista sekä kaksi ministerineuvoston ehdotusta, jotka koskivat pohjoismaisen lähialueyhteistyön uusia suuntaviivoja. Lähialueyhteistyön uudistaminen ja sen painopisteen siirtäminen Baltian maista Luoteis-Venäjälle tuli ajankohtaiseksi Euroopan unionin laajentumisen ja Baltian maiden EU-jäsenyyden jälkeen.

Samalla on käyty keskusteluja kaikkien Itämeren maiden välisen parlamentaarisen yhteistyön vahvistamisesta ja Pohjois-Eu-

roopan tai pohjoisen ulottuvuuden alueen parlamentaarisen yleiskokouksen tai foorumin perustamisesta.

Toimintavuonna aloitettiin myös pohjoismaista yhteistyötä koskeva vuoropuhelu Pohjoismaiden parlamenttien puhemiesten kanssa. Puheenjohtajisto tapasi puhemiehet toukokuussa, ja neuvoston presidentti on jatkanut vuoropuhelua useissa yhteyksissä muita puhemiehiä edustavan Norjan suurkäräjien puhemiehen kanssa. Tärkeimmistä keskustelunaiheista voidaan mainita Pohjois-Euroopan parlamentaaristen elinten työn yhteensovittaminen siten, että kansainvälisen yhteistyön voimavaroja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi on pohdittu, miten yhteistyön kansallista ankurointia voitaisiin parantaa, miten kansallisten parlamenttien valiokunnat voitaisiin saada mukaan pohjoismaiseen yhteistyöhön ja miten ulkomaailman ja varsinkin Pohjois-Euroopan suurten muutosten tulisi näkyä neuvoston toiminnassa.

Neuvosto asetti muun muassa näiden kysymysten käsittelemistä varten erityisen tulevaisuustyöryhmän, joka esittelee yhteistyömuotojen uudistamista koskevan ehdotuksensa neuvoston kokouksessa tammi-kuussa 2005.

4.1 Kansainvälinen yhteistyö

Pohjoismaiden neuvoston kansainvälinen toiminta oli hyvin monipuolista toimintavuonna 2004. Suurin muutos lähiympäristössämme oli luonnollisesti Euroopan unionin laajentuminen, jonka myötä kaikista Itämeren ympärysvaltioista tuli Venäjää lukuun ottamatta unionin jäseniä ja Itämerestä tuli miltei ”sisämeri”. Tämä vaikuttaa neuvoston koko kansainväliseen toimintaan ja varsinkin Baltian yleiskokouksen, Luoteis-Venäjän ja muiden Itämeren maiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Eri foorumeilla käytiin vuonna 2004 keskusteluja siitä, miten Pohjoismaiden neuvoston työtä voitaisiin parhaiten mukauttaa ulkomaailman muutoksiin. Myös puheenjohtajisto keskusteli vuoden aikana tiiviisti paitsi uusista pohjoismaista yhteistyömuodoista myös Itämeren alueen ja koko Pohjois-Euroopan yhteistyömuodoista.

Pohjoismaiden neuvosto on tehnyt läheistä yhteistyötä Baltian maiden kanssa aina niiden itsenäistymisestä lähtien, ja yhteistyöllä on pyritty muun muassa tukemaan maiden demokraattista parlamentaarista kehitystä. Baltian yleiskokouksen perustamisen jälkeen yhteistyöstä tuli entistä vakiintuneempaa, ja se on nykyään laajaa yhteistyötä, johon osallistuvat molemmat parlamentaariset järjestöt sekä niiden puheenjohtajistot ja valiokunnat. EU:n laajentumisen jälkeen Pohjoismaiden neuvosto ja Baltian yleiskokous asettivat yhteisen työryhmän pohtimaan yhteistyönsä kehittämistä ja muovaamista uudessa tilanteessa. Työryhmän ehdotukset esitellään järjestöjen viidennessä yhteiskokouksessa, joka järjestetään Viron Pärnussa huhtikuussa 2005.

Baltian maiden kanssa tehtävä yhteistyö on saamassa uusia muotoja myös siksi, että Viirasta, Latviasta ja Liettuaasta tulee vuoden 2005 alussa Pohjoismaiden Investointipankin jäseniä. Pohjoismaiden ministerineuvosto pohtii parhaillaan Baltian maiden osallistumista myös muiden pohjoismaisten laitosten toimintaan. Vuonna 2004 laadittiin myös uudet suuntaviivat Luoteis-Venäjän sekä Viron, Latvian ja Liettuan kanssa tehtävälle yhteistyölle. Niiden tavoitteena on sopeuttaa yhteistyötä ulkomaailman muutoksiin, ja sopeuttaminen jatkuu vastaisuudessaakin.

Pohjoinen ulottuvuus ja varsinkin parlamentaarikkojen rooli ulottuvuuden kehittämisessä oli pääaiheena Helsingissä huhtikuussa 2004 järjestetyssä teemakokouksessa, johon osallistui Pohjoismaiden, Baltian ja Venäjän poliitikkoja. Kokouksessa korostettiin, että pohjoisella ulottuvuudella on oltava konkreettinen poliittinen sisältö sekä laaja parlamentaarinen tuki, eli parlamentaarinen ulottuvuus. Kokouksessa ehdotettiin myös perustettavaksi ulottuvuuteen keskittyvä parlamentaarinen foorumi, josta voisi vastata uusimuotoinen Itämeren parlamentaarikkokonferenssi (BSPC).

Puheenjohtajiston jäsenet tapasivat vuoden aikana Venäjän liittoneuvoston ja valtionduuman edustajia sekä osallistuivat Baltian yleiskokouksen, Beneluxin parlamentaarisen yleiskokouksen, Etyjin ja Brittiläis-irlantilaisen parlamentaarisen elimen (BIIPB) istuntoihin keskustellakseen yhteistyömahdollisuuksista. Pohjoismaiden neu-

vosto tiivistä toimintavuonna yhteyksiään myös Luoteis-Venäjään aloittamalla yhteistyön Luoteis-Venäjän parlamentaarisen yleiskokouksen (NWPA) kanssa. Puheenjohtajisto tapasi lisäksi Brysselissä Euroopan parlamentin ja sen johdon sekä Sveitsin, Islannin ja Norjan valtuuskunnan (SIN) edustajia.

4.2 Parlamentaarinen Itämeri-yhteistyö

Parlamentaarisen Itämeri-yhteistyön tavoitteena on edistää Itämeren alueen parlamentaarista vuoropuhelua ja vaikuttaa hallituksiin Itämeren suojeluun ja Itämeri-yhteistyön kehittämiseen liittyvissä asioissa.

Itämeren parlamentaarikkokonferenssi pidetään kerran vuodessa. Konferenssiin kutsutaan 11 kansallisen parlamentin, 11 alueparlamentin ja viiden kansainvälisen järjestön edustajia. Lisäksi konferenssiin kutsutaan runsaasti vapaaehtoisjärjestöjä. Konferensseissa käsitellään Itämeren alueen keskeisiä asioita, kuten ympäristöä ja meriturvallisuutta sekä demokratian, ihmisoikeuksien, kansalaisyhteiskunnan ja infrastruktuurin kehittämistä. Konferenssit parantavat tiedonvaihtoa, lisäävät parlamentaarista vaikutusvaltaa alueella ja auttavat tiivistämään Venäjän kanssa tehtävää yhteistyötä.

Kolmastoista Itämeren parlamentaarikkokonferenssi pidettiin Bergenissä 30.–31. elokuuta 2004. Konferenssin pääteemana oli ”Kestävä kehitys – Itämeren alueen yhteiset haasteet ja vastuut”. Konferenssissa käsiteltiin kolmea aihetta: Itämeren alueen yhteistyötä, terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia sekä ympäristöhaasteita, varsinkin rehevöitymistä. Lisäksi keskusteltiin Pohjois-Euroopan parlamentaarisesta yhteistyöstä. Norjan puhemies *Jørgen Kosmo* teki puheessaan ehdotuksen Pohjois-Euroopan parlamentaarisesta kumppanuudesta, johon osallistuisivat Arktis, Barents, Itämeri-yhteistyö ja Pohjoismaiden neuvosto.

Suomen eduskunnalla on ollut vuodesta 2004 lähtien puhemiesneuvoston nimittämä pysyvä Itämeri-valtuuskunta. Valtuuskunnassa on viisi jäsentä.

Itämeren parlamentaarikkokonferenssia johtaa ns. pysyvä komitea. Se on konferenssin ainoa pysyvä poliittinen elin, jossa on kahdeksan parlamentaarikkoa: kaksi Pohjoismaiden neuvostosta, yksi Baltian yleiskokouksesta, yksi Saksasta, yksi Puolasta, kaksi Venäjältä ja yksi konferenssin isäntämaasta. Komitea tapaa noin neljä kertaa vuodessa. Pohjoismaiden neuvoston toinen komiteajäsen oli toimintavuonna edustaja *Arja Alho* (sd). Edustaja *Outi Ojala* (vas) oli vuoden aikana pysyvän komitean raportoiija Itämeren alueen kansalaisjärjestölainsäädäntöön liittyvissä asioissa. Komitean tehtävänä on valmistella Itämeri-konferensseja yhteistyössä isäntämaan kanssa ja seurata vuosittaisten päätöslauselmien toteutumista.

Pysyvä komitea sai Bergenin Itämeri-konferenssissa tehtäväksi selvittää, millaiseksi Itämeri-yhteistyön parlamentaarinen ulottuvuus tulisi muovata tulevaisuudessa. Ehdotus esitellään vuoden 2005 konferenssissa. Pysyvä komitea on jo toivonut mandaattinsa laajentamista siten, että se voisi ottaa asioita käsittelyyn ja työskennellä hallituspuolen kanssa myös konferenssien välillä. Komitea on keskustellut myös jäsenmääränsä lisäämisestä siten, että siinä olisi mukana edustajia kaikista osallistuvista parlamenteista ja parlamentaarisista järjestöistä. Ensimmäisessä vaiheessa komiteaan on ilmeisesti tulossa edustajat Saksan liittopäiviltä ja Euroopan parlamentista.

Vuoden 2005 konferenssi järjestetään 28.–30. elokuuta Vilnassa. Konferenssin aiheina ovat vakaus ja demokratia laajentuneessa Euroopassa, yhteistyön tiivistäminen laajentuneessa Euroopassa ja Itämeren alueella sekä infrastruktuurin kehittäminen.

4.3 Pohjoinen ulottuvuus

Pohjoismaiden neuvostolla on pitkä kokemus alueellisesta parlamentaarisesta työstä Pohjolassa ja sen lähialueilla sekä yhteistyöstä varsinkin Baltian maiden, niiden parlamentaarisen yleiskokouksen, Venäjän valtionduuman ja Venäjän liittoneuvoston kanssa. Neuvostolla on lisäksi ollut keskeinen rooli parlamentarisessa Itämeri-yhteistyössä mm. siksi, että se on vastannut yhteis-

työn sihteeristötoiminnoista. Neuvosto on niin ikään osallistunut sekä Arktisen alueen parlamentaarikkokomiteaan että Barents-yhteistyöhön. Sen vuoksi neuvosto on saanut erityisen roolin ja tehtävän EU:n pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvän parlamentaarisen toiminnan ja tuen kehittämisessä.

Toimintavuonna neuvosto ja sen puheenjohtajisto pitivät pohjoisen ulottuvuuden kehittämistä Pohjois-Euroopan parlamentaarisen yhteistyön keskeisenä tehtävänä varsinkin EU:n laajentumisen vuoksi.

Neuvosto järjesti Helsingissä 14.–15. huhtikuuta 2004 teemakokouksen, jonka aiheena oli pohjoinen ulottuvuus laajentuneessa Euroopassa. Siihen osallistui neuvoston jäseniä, muita pohjoismaisia sekä balttilaisia ja venäläisiä parlamentaarikkoja, europarlamentaarikkoja ja kutsuvieraita. Teemakokous keskittyi siihen, millainen rooli parlamentaarikoilla on pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvässä yhteistyössä, ja se oli ensimmäinen varsinaisen pohjoiseen ulottuvuuteen keskittynyt parlamentaarinen konferenssi.

Teemakokoukseen osallistuivat muiden muassa Euroopan parlamentin puhemies *Pat Cox* ja eduskunnan puhemies *Paavo Lipponen*, joka totesi puheenvuorossaan, että pohjoisen ulottuvuuden merkitys kasvaa Pohjoismaiden ja Itämeren alueen yhteistyön alati tiivistyessä. Lipponen piti ympäristö- ja sosiaali- ja terveysalan menestyksellisiä kumppanuusohjelmia esimerkkeinä siitä, että ulottuvuudella on konkreettista poliittista sisältöä. Hän ehdotti lisäksi, että seuraava kumppanuushanke aloitettaisiin logistiikka- ja kuljetusalalla.

Teemakokous koostui täysistunnoista sekä neuvoston puheenjohtajiston ja valiokuntien järjestämistä rinnakkaisistunnoista, joissa käsiteltiin pohjoisen ulottuvuuden ajankohtaisia aiheita. Rinnakkaisistunnot muodostivat tärkeän osan teemakokouksesta, ja puheenjohtajisto sekä valiokunnat ovat tehneet niiden pohjalta erilaisia aloitteita. Rinnakkaistuntojen aiheet olivat

- tietoon nojautuva alue
- sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen edellytykset
- pohjoisen ulottuvuuden kansanterveys- ja elämänlaadukumppanuus
- teollinen kehitys Itämeren alueella

- ympäristöhankeyhteistyö, kansalaisjärjestöjen ja parlamentaarikkojen rooli

- ihmiskauppa laajentuneessa EU:ssa.

Teemakokouksessa korostettiin, että pohjoiselle ulottuvuudelle tulisi antaa konkreettinen poliittinen sisältö ja että Venäjän kanssa tehtävää yhteistyötä tulisi vahvistaa. Lisäksi pohjoiselle ulottuvuudelle vaadittiin pysyvää rahoitusta.

Venäläiset painottivat kokouksen alussa, että pohjoisen ulottuvuuden toimintasuunnitelman tulokset ja vaikutukset olivat siihen mennessä olleet aivan liian vähäiset Venäjällä. Ministerineuvosto korosti, että 20 % sen budjetista on mennyt Baltian ja Luoteis-Venäjän projekteihin ja että Luoteis-Venäjän panostusten ja Baltian maiden kanssa tehtävän poliittisen yhteistyön lisäämisestä vallitsi selvä poliittinen yksimielisyys.

Neuvoston Suomen-valtuuskunnan puheenjohtaja *Outi Ojala* (vas) ehdotti teemakokouksen päätöstilaisuudessa, että pohjoiselle ulottuvuudelle luotaisiin parlamentaarinen ulottuvuus. Myös Euroopan parlamentti on ehdottanut pohjoisen ulottuvuuden toimintasuunnitelmia käsitellessään, että ulottuvuudelle perustettaisiin samankaltainen parlamentaarinen foorumi kuin Välimeri-yhteistyölle. Ojala ehdotti Itämeren parlamentaarikkokonferenssin (BSPC) toiminnan kehittämistä siten, että siitä tulisi PU:n parlamentaarinen ulottuvuus.

PU:n parlamentaarinen ulottuvuus olisi tarpeellinen siksi, että sen avulla voitaisiin edistää keskeisiä projekteja ja yhteistyökysymyksiä sekä tehostaa poliittisten toimenpiteiden seurantaa. PU:n parlamentaarisesta ulottuvuudesta tai parlamentaarisesta yleiskokouksesta sekä Pohjoismaiden neuvoston ja Itämeren parlamentaarikkokonferenssin asemasta käytiin vuoden aikana vilkasta keskustelua sekä neuvostossa että Suomen eduskunnassa.

4.4 Yhteistyöbudjetti

Vuoden 2004 pohjoismainen yhteistyöbudjetti oli 817,5 miljoonaa Tanskan kruunua, eli budjettiin tehtiin edellisvuosien tapaan ainoastaan kahden prosentin inflaatiotarkistus. Suomen osuus vuoden 2004 budjetista oli 19 prosenttia. Yhteistyöbudjetti jakaantui

pääalueittain seuraavasti: hyvinvointi- ja elinkeinopolitiikka 18 %, ympäristö- ja resurssipolitiikka sekä lähialueet 25 %, sihteeristö ja muut yhteiset toiminnot 14 %, koulutus-, tutkimus- ja tietotekniikkapolitiikka 24 % sekä kulttuuriyhteistyö 19 %. Myöskään pääalueiden osuuksissa ei tapahtunut muutoksia viime vuoteen verrattuna.

Helsingin sopimuksen mukaan Pohjoismaiden ministerineuvoston on luovutettava budjettiesityksensä Pohjoismaiden neuvostolle, joka voi ehdottaa varojen uudelleenpriorisoinnista ministerineuvoston määrittelemissä taloudellisissa puitteissa. Ellei erityisiä syitä ole, ministerineuvoston on noudatettava neuvoston suosituksia. Budjettiprosessia ohjaa ministerineuvosto, mutta se käy vuoropuhelua Pohjoismaiden neuvoston kanssa, jota edustaa puheenjohtajiston budjettiryhmä. Budjettiryhmä neuvottelee ministerineuvoston pääsihteerin ja yhteistyöministerioiden kanssa ja laatii lopulta ehdotuksen puheenjohtajiston budjettimietinnäksi, jonka pohjalta budjettia käsitellään neuvoston istunnossa.

Puheenjohtajiston mietintöön ja neuvoston budjettisuositukseen (nro 16/2004) sisältyneet muutosehdotukset koskivat mm.

huumausainesektorin, arktisen yhteistyön, bioetiikka-alan sekä sosiaali- ja terveyssektorin telelääketiedetoiminnan määrärahojen korottamista. Lisäksi neuvosto suositti toiminta-avustuksen myöntämistä vapaan sivistystyön pohjoismaisille järjestöille vapaan sivistystyön tukemiseksi. Pohjoismaiden neuvosto toisti sekä ministerineuvoston kanssa käymissään budjettineuvotteluissa että budjettisuosituksessa toiveensa siitä, että budjetti olisi entistä läpinäkyvämpi ja havainnollisempi ja että varojen siirtäminen budjettialueelta toiselle olisi nykyistä helpompaa. Neuvosto painotti myös Pohjoismaisen kulttuurirahaston ja mm. kieliyhteistyön määrärahatarpeita.

Pohjoismaiden neuvoston omaan toimintaan ja Kööpenhaminan sihteeristön ylläpitämiseen oli varattu 31 miljoonaa Tanskan kruunua vuonna 2004. Tämänkin budjetti on ollut jo useita vuosia lähes samalla tasolla. Neuvoston budjetista 57 % prosenttia menee neuvoston sihteeristön toimintaan, 24 % neuvoston elinten, eli puheenjohtajiston ja valiokuntien, toimintaan ja 19 % prosenttia siirtoihin, lähinnä puolueryhmille maksettavaan tukeen.

5

POHJOLAN RAJAESTEET

Pohjoismaiden neuvosto on kiinnittänyt jo usean vuoden ajan huomiota rajaesteisiin, jotka laajoista pohjoismaisista sopimuksista huolimatta vaikeuttavat yhä maiden välistä liikkuvuutta. EU:hun ja Etaan liittyminen kään ei ole monien odotuksista huolimatta ratkaissut kaikkia ongelmia. Joka vuosi yli 40 000 ihmistä muuttaa tai sukkuloi Pohjoismaiden välillä. Noin 250 000 pohjoismaalaista asuu toisessa Pohjoismaassa, ja monilla heistä on kokemusta byrokraattisista esteistä, jotka tulisi voida ratkaista Pohjolassa liikkumisen helpottamiseksi.

Norrbackin raportti ”Pohjoismaalaisten oikeudet”

Pohjoismaiden pääkaupunkeihin perustettiin vuonna 1998 Haloo Pohjola -tietopalvelu, josta rajaesteisiin törmänneet pohjoismaalaiset saavat neuvoja ja opastusta. Palvelun toimintamahdollisuudet koettiin kuitenkin riittämättömiksi, joten hallitukset asettivat Suomen entisen yhteistyöministerin suurlähettiläs *Ole Norrbackin* selvittämään rajaesteasioita. Norrback laati aiheesta raportin nimeltä ”Pohjoismaalaisten oikeudet”. Norrbackin mukaan suurin osa ongelmista liittyy eroihin, joita maiden välillä on verotuksessa, sosiaalisissa hyvinvointirakenteissa – varsinkin eläkkeissä ja perhepolitiikassa – sekä koulutusalalla.

Luettelo toimenpiteistä

Ministerineuvosto teki vuoden 2002 istuntoon ehdotuksen, joka sisälsi luettelon raportin seuranta-toimenpiteistä. Puheenjohtajisto muistutti ministerineuvoston ehdotusta koskevassa mietinnössään neuvoston aikaisemmasta suosituksesta, joka koski Pohjoismai-

den välisen liikkuvuuden lisäämistä ja jonka mukaan kansalaisten viranomaisilta saamien tietojen tulisi olla sitovia. Pohjoismaisten sopimusten vahvuuksien ja heikkouksien tulisi olla viranomaisten tiedossa, ja tietoa niistä tulisi välittää myös kansalaisille.

Vuoden 2002 istuntokeskustelussa ylistettiin Norrbackin raporttia, ja hallituksia kehoitettiin ryhtymään nopeasti toimiin ehdotusten toteuttamiseksi. Sitä pidettiin tärkeänä paitsi kansalaisten myös pohjoismaisen yhteistyön uskottavuuden kannalta. Istunnossa hyväksytyssä suosituksessa ehdotettiin työmarkkina-alan pohjoismaisten sopimusten uudistamista siten, että yhdessä Pohjoismaassa pysyvän oleskeluluvan omaavat muiden kuin Pohjoismaiden kansalaiset saisivat samat työskentelyoikeudet kuin Pohjoismaiden kansalaiset. Lisäksi ehdotettiin Pohjoismaiden sisäistä maksuliikennettä koskevan lainsäädännön muuttamista siten, että palvelumaksut saataisiin samalle tasolle kuin kotimaisessa maksuliikenteessä.

Rajaesteasiain erityisedustaja

Jotta muutostyöhön saataisiin potkua ja poliittinen huomio kohdistuisi konkreettisiin lainsäädännöllisiin ja hallinnollisiin ratkaisuihin, yhteistyöministeri ja Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2003 puheenjohtaja *Berit Andnor* nimitti Tanskan entisen pääministerin *Poul Schlüterin* puheenjohtajamaan erityisedustajaksi Pohjolan rajaesteiden poistamiseen liittyvässä työssä. Poul Schlüter esitteli odotetun raporttinsa ”Pohjolan rajaesteiden poistaminen” 55. istunnossa. Schlüterin työ jatkui Islannin puheenjohtajakaudella vuonna 2004, ja se jatkuu myös Tanskan puheenjohtajakaudella vuonna 2005.

Schlüter esitteli Tukholmassa vuonna 2004 pidetyssä 56. istunnossa uuden raportin, joka osoitti läpimurtoja tapahtuneen monilla alueilla edellisvuosiin verrattuna. Elinkeinoministerit ovat laatineet luettelon Pohjoismaiden elinkeinoelämän konkreettisista rajaesteistä ja selvittäneet edelleen mahdollisuuksia pohjoismaisten riskipääomamarkkinoiden luomiseen. Tällä alalla on monia ongelmia, joista voidaan mainita investointien kaksinkertainen verotus. Elinkeinoministerit ehdottivat nosturinkuljettajien, panostajien ja sähköasentajien pätevyysvaatimusten yhteensovittamista, jotta yhdessä Pohjoismaassa saatu pätevyys hyväksyttäisiin kaikissa Pohjoismaissa.

Saavutetut tulokset

Väestökirjanpidosta vastaavat ministerit ovat allekirjoittaneet sopimuksen, jonka ansiosta toiseen Pohjoismaahan muuttavat pohjoismaalaiset saavat henkilötunnuksen nykyistä helpommin ja nopeammin. Opetusministerit ovat lisäksi allekirjoittaneet uuden lukiosopimuksen sekä uuden pohjoismaisen julistuksen korkea-asteen koulutusta koskevien tutkintojen vastavuoroisesta tunnustamisesta.

Muista tuloksista voidaan mainita päivitetyn pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen hyväksyminen sekä meneillään oleva pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen uudistaminen. Uuden sopimusehdotuksen odotetaan valmistuvan Tanskan puheenjohtajakaudella. Pohjoismaiden sosiaaliministerit aikovat lisäksi ottaa uudelleen käsiteltäväksi äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaata koskevien sääntöjen uudistamisen.

Työmarkkinaministerit ovat pohtineet, voitaisiinko myös muiden kuin Pohjoismaiden kansalaiset, joilla on pysyvä oleskelu- ja työlupa, sisällyttää sopimukseen Pohjoismaiden yhteisistä työmarkkinoista. Muutos koskisi jopa 760 000 ihmistä, mutta ministerit eivät valitettavasti löytäneet perusteita sopimuksen laajentamiseen. Heidän mielestään muutos johtaisi siihen, että näitä ihmisiä kohdeltaisiin vapaammin kuin uusien EU-maiden kansalaisia, joita koskevat neljän Pohjoismaan siirtymäaikasäännökset.

Yhteispohjoismaisesta Internet-työnvälityksestä on tehty tekninen selvitys, ja Juutinrauman alueesta tulee järjestelmän koekielualue. Pohjoismaisten työttömyysvakuutusjärjestelmien yhteensovittamisessa ei ole vielä onnistuttu, vaan kansalaisten on ollut tyytyminen siihen, että Haloo Pohjola -tietopalvelu on panostanut Pohjoismaiden järjestelmien eroista tiedottamiseen.

Tanskan ja Ruotsin valtiovarainministerit allekirjoittivat edellisen istunnon aikana kahdenvälisen verosopimuksen, jonka tarkoituksena on poistaa yksi Juutinrauman alueen keskeisistä rajaesteistä. Sopimus ratkaisee monia rajatyöntekijöiden keskeisiä ongelmia, sillä sen myötä esimerkiksi Juutinrauman sillan yli suuntautuvat työmatkat voi vähentää verotuksessa ja kotimaan tai asuinmaan eläkevakuutukset voi siirtää työskentelymaahan siten, että ne ovat yhä verovähennyskelpoisia.

Valtiovarainministerit ovat päättäneet perustaa ns. sähköisen pohjoismaisen vero-toimiston, joka toimii pohjoismaisten veroasioiden asiantuntijaelimenä, sekä Internet-portaalin, josta saa nopeasti luotettavaa tietoa veroasioista. Huomautettakoon kuitenkin, että Pohjoismaiden neuvosto halusi mennä pidemmälle ja perustaa fyysisen verotoimiston. Uudistuksista huolimatta osa asioista on sellaisia, että ne edellyttävät verosopimusten muuttamista. Valtiovarainministerieille on annettu laaja luettelo esimerkiksi ansiotulojen ja eläkkeiden verotukseen liittyvistä ongelmista, ja ministerit ovat ryhtyneet neuvottelemaan niistä.

Maiden välisten rahansiirtojen korkeisiin pankkimaksuihin ei ole onnistuttu löytämään ratkaisua. Se on valitettavaa, koska asialla on suuri merkitys yksittäisille ihmisille ja pk-yrityksille. Ministerit ovat kuitenkin hyväksyneet julistuksen, jonka mukaan Pohjoismaiden välisiin rahansiirtoihin saisi mennä korkeintaan kolme pankkipäivää.

Vuodesta 2003 lähtien Ruotsissa on voinut maksutta noudattaa islantilasta nimikäytäntöä. Tanskassa asiaa selvitetään, ja maan toivotaan seuraavan Ruotsin esimerkkiä.

Poul Schlüter tähdentää raportissaan, että rajaesteitä ei voida poistaa pysyvästi. Nykyajan dynaamisissa yhteiskunnissa syntyy jatkossakin rajaesteitä. Siksi työtä on

jatkettava ja rajaesteistä on tultava ministerineuvoston päiväjärjestyksen pysyvä kohta. Rajaesteiden poistaminen on tärkeää paitsi kansalaisille myös yrityksille, koska kansainvälinen kilpailu lisääntyy jatkuvasti. Pohjolan rajaesteiden poistaminen on siten jatkossakin keskeinen kohta Pohjoismaiden neuvoston päiväjärjestyksessä.

Erityinen raja-alueyksikkö

Ministerineuvoston sihteeristöön on perustettu erityinen raja-alueyksikkö, jonka tehtävänä Pohjoismaiden ministerineuvoston, Haloo Pohjolan ja eri raja-aluekomiteoiden välisen työskentelyn koordinointi. Siitä on Tanskan yhteistyöministerin mukaan tarkoitus tehdä pysyvä rajapoliittinen sihteeristö, joka toimii pääsihteerin alaisuudessa. Yh-

teistyöministeri haluaa myös laajentaa rajaesteiden poistamisen koko Itämeren alueelle.

Tiedonvaihto

Pohjoismaiden talous- ja finanssiministereiden ministerineuvosto on ensimmäisenä ministerineuvostona solminut Pohjoismaiden neuvoston ehdotuksen mukaisesti sopimuksen, joka koskee haitallisen verokilpailun ehkäisemistä. Sopimuksen keskeisimpiin kuuluvan artiklan mukaan tulevista veromuutoksista on kerrottava muiden Pohjoismaiden yhteyshenkilöille mahdollisimman aikaisin. Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajistolle on jätetty suositusehdotus, jonka mukaan kaikkien ministerineuvostojen tulisi solmia vastaava tiedonvaihtosopimus.

6

KULTTUURI- JA KOULUTUSVALIOKUNTA

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta käsittelee kulttuuria eli taidetta ja yleiskulttuuria, monikulttuurista ja -etnistä Pohjolaa, elokuvaa ja tiedotusvälineitä, kieliä, urheilua, lasten- ja nuortenkulttuuria sekä vapaaehtoissektoria. Lisäksi valiokunta käsittelee koulutus- ja opetusasioita sekä tutkimusta. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat *Mikko Alatalo* (kesk) ja *Ragnar Erlandsson* (ÄC).

Valiokunnan helmikuun kokouksen yhteydessä järjestettiin koulun laatua käsitellyt konferenssi, johon osallistui kansallisten parlamenttien koulutusvaliokuntien, opettajayhdistysten, rehtoriyhdistysten ja oppilajärjestöjen edustajia, tutkijoita, vanhempia sekä Baltian yleiskokouksen ja Pohjoismaiden neuvoston jäseniä. Konferenssissa keskusteltiin koulualan meneillään olevasta kehittämistyöstä ja pohdittiin koulujärjestelmien puutteita muun muassa OECD:n Pisa-tutkimusten perusteella. Konferenssin järjesti koulun laatua selvittänyt työryhmä. Aiheeseen liittyvä työ jatkui vuoden aikana Baltia-työryhmässä, joka teki opintokäyntejä kouluihin ja järjesti miniseminaarin Liettuassa.

Valiokunta jatkoi vuoden aikana tutkimusalan yhteistyön kehittämistä ja keskusteli neuvoston istunnossa Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa tulevasta pohjoismaisesta tutkimus- ja innovaatioyhteistyöstä. Keskustelujen taustalla oli valkoinen kirja *Noria*, jossa suositetaan pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioalueen perustamista Pohjoismaiden globaalin kilpailukyvyn vahvistamiseksi. Lisäksi keskusteltiin uudesta innovaatiopoliittisesta yhteistyöohjelmasta, jonka Pohjoismaiden elinkeinoministerit olivat laatineet toimintavuonna kirjoitetun innovaatiokirjan perusteella.

Vuoden aikana käsiteltiin vapaata sivistystyötä koskenut jäsen ehdotus, jonka kimmonkkeena olivat ministerineuvoston suun-

nitelmat uudistaa yhteistyöalueen rakennetta ja muuttaa vapaan sivistystyön järjestöille maksettu opintoliittotuki hanke pohjaiseksi ja antaa se Aikuisten oppimisen pohjoismaisen verkoston hallinnoitavaksi. Ministerineuvosto suunnitteli myös Pohjolan kansanakatemiasta lakkauttamista. Jäsen ehdotuksessa ehdotettiin, että vapaaehtoisjärjestöille tarkoitettu opintoliittotuki säilytettäisiin ministerineuvoston budjetissa ja että Pohjolan kansanakatemiasta tehtäisiin asiantunteva arviointi.

Pääosa valiokunnan jäsenistä vastusti jäsen ehdotusta ja antoi sen sijaan tukensa ministerineuvoston suunnitelmille. Valiokunnan vähemmistö jätti päätöksen erivän mielipiteensä. Istunnossa osapuolet pääsivät kuitenkin yhteisymmärrykseen tekemällä valiokunnan ehdotukseen lisäyksen. Puheenjohtajisto tuki kompromissia, ja yleiskokous hyväksyi asiasta ministerineuvostolle suunnatun suosituksen (nro 14/2004), jonka mukaan vapaan sivistystyön pohjoismaisille järjestöille tulisi myöntää miljoonan Tanskan kruunun suuruisen toiminta-avustus vuonna 2005 sopeutumisen helpottamiseksi. Vuoden kuluttua tulisi arvioida, onko toiminta-avustus tuottanut pohjoismaista lisäarvoa. Myös Aikuisten oppimisen pohjoismaista verkostoa tulisi arvioida vuoden kuluttua.

Valiokunnalla oli vuoden aikana monialainen työryhmä, joka käsiteli norjalaisen *Britt Hildengin* johdolla biotekniikka- ja bioetiikka-alan pohjoismaista lainsäädäntöä. Ryhmä valmisti vuoden aikana seminaaria, joka pidetään tammikuussa 2005 yhteistyössä Pohjoismaisen bioetiikkakomitean kanssa ja johon osallistuu alan tutkijoita.

Pohjoismaista tv-yhteistyötä pohtinut työryhmä päätti työnsä istunnossa esittelemällä tekemänsä selvityksen. Ryhmä kehotti

maita vahvistamaan yhteistyötään ja piti soveliaina yhteistyökohteina varsinkin pohjoismaista teksti-tv:tä ja mahdollista lastenkanavaa. Ryhmän enemmistö piti kattavan yhteispohjoismaisen tv-kanavan perustamista epärealistisena hankkeen kalleuden vuoksi ja kehottikin luopumaan suunnitelmista. Valiokunta asettui päätelmien taakse.

Valiokunta keskusteli vuoden aikana kulttuurialan pohjoismaisesta yhteistyöstä. Keskustelujen perustana olivat Pohjoismaiden ministerineuvoston uusi kulttuurialan toimintasuunnitelma sekä ministerineuvoston raportti ”Pohjoismaiden taideneuvosto – Pohjoismaiden ministerineuvoston kulttuuriyhteistyön uusi toimija”, jonka oli kulttuu-

riministerien toimeksiannosta laatinut *Ann Sandelin*. Raportissa ehdotetaan kulttuurialan rakenteiden muuttamista, esimerkiksi Pohjoismaisen taideneuvoston perustamista. Valiokunta keskusteli ehdotuksista Pohjoismaiden kulttuuriministerien kanssa istunnon yhteydessä pidetyssä kokouksessa.

Valiokunnan toimintavuonna käsittelemistä asioista voidaan mainita myös pohjoismaisen elokuvapalkinnon säännöt ja Itämeren kulttuurirahaston perustaminen. Istunnossa hyväksyttiin myös suositus (nro 13/2004), joka koski mm. pohjoismais-balttilaisen design-alan maisteriohjelman perustamista.

7

HYVINVOINTIVALIOKUNTA

Hyvinvointivaliokunnassa käsiteltäviä asioita ovat hyvinvoinnin järjestelmät ja turvajärjestelmät, sosiaali-, terveys- ja vammaisasiat, asuntopolitiikka, perheasiat, lapset ja nuoret sekä alkoholi ja huumeet. Valiokunnan puheenjohtajana oli *Tarja Cronberg* (vihr) ja varapuheenjohtajana *Arja Albo* (sd). Valiokunnan muut suomalaisjäsenet olivat *Ilkka Taipale* (sd) ja *Aila Paloniemi* (kesk). Paloniemen tilalle tuli syyskuussa *Hannu Hoskonen* (kesk).

Hyvinvointivaliokunta käsitteli vuoden aikana lähinnä ongelmia, jotka liittyvät väestön ikääntymiseen sekä terveydenhoitosektorin ja hyvinvointiyhteiskunnan rakentamiseen ja rahoitukseen. Valiokunta perehtyi aiheisiin järjestämällä kuulemistilaisuuksia Pohjoismaiden vanhustenhuollosta ja sairauspoissaoloista. Valiokunta sai myös kuulla paikan päällä Tanskan vanhustenhuollosta ja tulevasta Tanskan kuntauudistuksesta.

Valiokunta kävi vuoden aikana jatkuvaa keskustelua työtavoistaan ja asetti tavoitteekseen keskittyä jatkossa nykyistä harvempiin asioihin ja panostaa niihin entistä monipuolisemmin. Siten voitaisiin parantaa keskustelujen tasoa ja vahvistaa päätöksenteon perustaa. Valiokunta kritisoi myös ministerineuvoston ilmoituksia, jotka koskivat

valiokunnan alaan kuuluvia suosituksia. Ilmoituksia pidettiin heppoisina, eikä niiden katsottu vastaavan suositusten kehotuksiin.

Valiokunta järjesti neuvoston pohjoista ulottuvuutta käsitelleen teemakokouksen yhteydessä seminaarin, jonka aiheena oli pohjoisen ulottuvuuden kansanterveys- ja elämänlaatukumppanuus. Seminaarissa käsiteltiin tuberkuloosin, HIV:n ja aidsin leviämistä Venäjällä, mikä koskettaa myös Pohjoismaita, koska taudit eivät tunne rajoja. Lisäksi pohdittiin diabeteksen kaltaisten hyvinvointisairauksien ja alkoholin aiheuttamien liikennekuolemien yleistymistä.

Valiokunta käsitteli toimintavuonna jäsenehdotuksen Baltian maiden kutsumisesta Pohjoismaisen päihdetutkimuslautakunnan (NAD) jäseniksi ja kutsui lautakunnan edustajan Maarianhaminan kokoukseensa kertomaan jäsenyyden mahdollisista vaikutuksista. Saamiensa tietojen perusteella valiokunta ehdotti, että neuvoston ei tulisi ryhtyä toimenpiteisiin jäsenehdotuksen vuoksi. Baltian maiden kanssa tehdään jo nyt toimivaa päihdeyhteistyötä, ja lautakunnan jäsenmäärän laajentaminen saattaisi johtaa siihen, että entistä suurempi osa määrärahoista menisi hallinnollisiin kustannuksiin.

KANSALAIK- JA KULUTTAJAVALIOKUNTA

Valiokunta käsittelee asioita, jotka liittyvät demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja kansalaisten oikeuksiin, tasa-arvoon, kuluttaja-asioihin, turvallisiin elintarvikkeisiin, rikollisuuteen, mukaan lukien kansainväliseen rikollisuuteen ja terrorismiin, lainsäädäntöyhteistyöhön, maahanmuuttoon ja pakolaisiin sekä rasminvastaiseen yhteistyöhön. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat *Sari Essayab* (kd), *Hanna-Leena Hemming* (kok), *Anne Holmlund* (kok), *Risto Kuisma* (sd), *Aulis Ranta-Muotio* (kesk), *Leena Rauhala* (kd), *Marja Tiura* (kok) ja *Raija Vahala* (kok).

Valiokunta keskittyi vuoden aikana tasa-arvoasioihin, seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuvaan ihmiskauppaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Asialistalla olivat myös bioetiikka ja biotekniikka sekä Barentsin alueen alkuperäiskansojen tilanne.

Valiokunta ja Ruotsin valtuuskunta järjestivät Piitimessä 23.–25. maaliskuuta seminaarin, jonka aiheena oli seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuva ihmiskauppa. Seminaariin osallistui Barentsin alueen nuoria parlamentaarisia, ja siinä hyväksyttiin yhteinen ihmiskaupan vastainen julkilausuma. Helsingissä järjestettiin lisäksi 15. huhtikuuta seminaari, jonka aiheena oli ihmiskauppa laajentuneessa EU:ssa. Näiden seminaarien jälkeen ruotsalainen valtiopäiväedustaja *Lennart Gustavsson* kannusti yhdessä muiden edustajien kanssa miespuolisia kollegojaan mukaan verkostoon, jonka tavoitteena on torjua seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuvaa ihmiskauppaa.

Pohjoismaiden neuvoston 56. istunnossa käsiteltiin neuvoston tasa-arvoperiaatteita koskenut jäsen ehdotus, jonka perusteella neuvoston työhön päätettiin sisällyttää tasa-

arvonäkökulma. Tasa-arvonäkökulman sisällyttämistä koskevat ohjeet laaditaan virkamiehistä koostuvassa työryhmässä.

Valiokunta pohti vuoden aikana myös kansainvälistä ja järjestäytyneitä rikollisuuksia. Maarianhaminassa järjestettiin 22. syyskuuta seminaari, jonka aiheena oli järjestäytyneen rikollisuuden kehittyminen ja siihen liittyvät keskeiset haasteet. Sen perusteella valiokunta päätti jatkaa aiheeseen liittyvää vuoropuhelua asianosaisten ministerien kanssa. Päätöksessä todetaan mm., että Pohjoismaiden on luotava järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseen tähtäävää yhteistyötä Venäjän kanssa.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta on perustanut yhdessä muiden valiokuntien kanssa työryhmän, joka käsittelee bioetiikkaa ja biotekniikkaa. Siten halutaan mahdollistaa ennakkoluuloton poliittinen keskustelu alan ongelmista. Työryhmän mukaan bioetiikka- ja biotekniikka-ala on hyvin monihaaraainen, joten pohjoismaisella keskustelulla voitaisiin selvittää keskeisiä poliittisia näkökohtia.

Valiokunta kiinnitti huomiota myös Barentsin alueen alkuperäiskansojen tilanteeseen ja nimitti norjalaisen *Bendiks H. Arnesen*in raportoimaan aiheesta. Hän sai tehtäväkseen tehdä ehdotuksia siitä, miten Saamelaiden parlamentaarisen neuvoston kanssa tehtävää yhteistyötä ja vuoropuhelua tulisi kehittää ja miten Pohjoismaiden neuvosto voisi yksin tai yhdessä Saamelaiden parlamentaarisen neuvoston kanssa pyrkiä parantamaan Luoteis-Venäjän alkuperäiskansojen elämäntilannetta.

Raportoin työnsä perusteella tehtiin valiokuntaehdotus yhteistyöstä Barentsin alueen alkuperäiskansojen kanssa, josta yleiskokous hyväksyi suosituksen (nro 19/2004).

YMPÄRISTÖ- JA LUONNONVARAVALIOKUNTA

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta vastaa asioista, jotka liittyvät ympäristöön, maa- ja metsätalouteen, kalastukseen, kestävään kehitykseen ja energiaan. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat kansanedustajat *Simo Rundgren* (kesk) ja *Satu Taiveaho* (sd) sekä maakuntapäivien jäsen *Lasse Wiklöf* (ÅSD).

Valiokunta panosti vuonna 2004 vahvasti Baltian yleiskokouksen vastaavien valiokuntien kanssa tekemäänsä yhteistyöhön. Valiokunnan edustajat tapasivat Riiassa 13. helmikuuta Baltian yleiskokouksen luonnonsuojelu- ja energiavaliokunnan sekä liikenne- ja viestintävaliokunnan edustajia. Kokouksen yhtenä tavoitteena oli seurata Brysselissä huhtikuussa 2001 järjestettyä kolmenvälistä parlamentaarista symposiumia, johon osallistuivat Pohjoismaiden neuvosto, Baltian yleiskokous ja Beneluxin parlamentaarinen yleiskokous. Symposiumin tuloksista voidaan mainita hallituksille ja Euroopan komissiolle suunnattu kehoitus, joka koski Kioton pöytäkirjan välitöntä ratifioimista ja pöytäkirjan velvoitteiden täyttämiseen liittyvien poliittisten päätösten nopeaa koordinoimista.

Riiassa helmikuussa 2004 järjestetyssä kokouksessa käsiteltiin energia- ja ympäristöasioita, joista mainittakoon energian säästäminen rakennusten lämmöneristyksen avulla sekä keskitetyt ja hajautetut lämmitysjärjestelmät.

Oslossa järjestettiin 10.–11. joulukuuta kolmenvälinen energiakonferenssi, johon osallistui ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan sekä Baltian yleiskokouksen ja Beneluxin parlamentaarisen yleiskokouksen vastaavien valiokuntien edustajia. Konfe-

renssissa käsiteltiin pääasiassa poliittisia ja taloudellisia välineitä, joilla voidaan edistää kestävien ja turvallisten energianlähteiden käyttöä. Muista aiheista mainittakoon uusiutuva energia, energiatehokkuuden parantaminen, avoimet energiamarkkinat sekä ydinenergian asema Euroopan energiapolitiikassa.

Neuvoston 56. istunnossa hyväksyttiin ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan mietintöjen pohjalta kaksi suositusta. Toinen suositus (nro 10/2004) koski Pohjoismaiden rannikkokalastuksen tulevaisuuskonferenssia. Valiokunta nimitti kolme edustajaa työryhmään, joka valmistelee vuodeksi 2005 suunniteltua konferenssia yhdessä Pohjoismaiden ministerineuvoston ja asianosaisten järjestöjen kanssa. Toinen suositus (nro 11/2004) taas koski luomutuotantoa Pohjoismaissa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto esitteli syksyllä tarkistetun kestävä kehityksen strategian ”Kestävä kehitys – Pohjolan uusi suunta: tarkistettu strategia tavoitteineen ja toimenpiteineen vuosiksi 2005–2008”. Strategiaa täydentävät tarkistettu pohjoismainen geenivarastrategia 2005–2008, pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelma 2005–2008 sekä pohjoismaisen maa- ja metsätalous-, kalastus- ja elintarvikeyhteistyön toimintaohjelma 2005–2008, jonka alaotsikona on ”pohjoismaista lisäarvoa ja elämänlaatua”.

Valiokunta piti ehdotuksia niin laajoina, että niitä ei ehdittäisi käsitellä istuntoon mennessä, joten vuoropuhelu ministerineuvoston kanssa jatkuu.

Elinkeinovaliokunta vastaa asioista, jotka koskevat talouden ja tuotannon edellytyksiä, elinkeinoelämää ja teollisuutta, sisämarkkinoita, kauppaa, vapaata liikkuvuutta, rajaesteiden poistamista, alueita ja rakennetukia, työllisyyttä ja työmarkkinoita, työympäristöä, infrastruktuuria, liikennettä, viestintää sekä tietotekniikkaa. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat *Miapetra Kumpula* (sd), *Lauri Oinonen* (kesk) ja *Jan Vapaavuori* (kok).

Tammikuussa elinkeinovaliokunta jätti puheenjohtajistolle kaksi ehdotusta, jotka valiokunta oli käsitellyt vuonna 2003. Puheenjohtajisto hyväksyi niiden perusteella esityksen (nro 1/2004) pohjoismaisesta verotoimistosta. Puheenjohtajisto hyväksyi myös kaksi muuta esitystä (2/2004 ja 3/2004), jotka perustuivat avointa lähdekoodia koskeneeseen ehdotukseen. Esityksessä nro 2 Pohjoismaiden ministerineuvostoa kehoitettiin perustamaan avoimen lähdekoodin osaamiskeskus, joka toimisi pääasiassa neuvonantajana, sekä kehittämään epäkaupallinen verkosto, joka voisi edistää avoimen lähdekoodin ohjelmien kehittämistä. Ministerineuvostoa kehoitettiin myös edistämään sitä, että pohjoismaiset laitokset käyttäisivät avoimiin standardeihin perustuvia ohjelmistoja. Esitys nro 3 suunnattiin Pohjoismaiden hallituksille, ja se koski avoimien standardien ja avoimen lähdekoodin asemaa kansallisissa tietotekniikkastrategioissa.

Valiokunta järjesti pohjoista ulottuvuutta käsitelleen neuvoston teemakokouksen yhteydessä seminaarin, jonka aiheena oli teollinen kehitys Itämeren alueella. Valiokunta totesi seminaarin jälkeen, että Pohjoismaat eivät voi enää perustaa kilpailukykyään tiedollisiin ja organisatorisiin voimavaroihin, vaan työpaikkojen siirtyminen halvan työvoiman maihin on pyrittävä estämään muil-

la tavoin. Valiokunta päätti tehdä aloitteen seminaarista, jossa käsiteltäisiin Pohjoismaiden kilpailukykyä ja teollisuuden rakenne muutoksia (*outsourcingia* eli ulkoistamista ja sen vastakohtaa *insourcingia* eli kotiuttamista). Seminaari pidetään toukokuussa 2005, ja sen järjestävät Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismainen innovaatiokeskus.

Syyskokousten yhteydessä tehtiin jäsen ehdotus pohjoismaisesta verokonferenssista, jossa pohdittaisiin, miten Pohjoismaiden verojärjestelmien erilaisuudesta johtuvat kansalaisten ja yritysten rajaesteet voitaisiin poistaa. Elinkeinovaliokunta jätti ehdotuksen puheenjohtajistolle, joka hyväksyi siitä esityksen (nro 8/2004).

Valiokunta sai käsiteltäväkseen jäsen ehdotuksen pohjoismaisesta patenttiviranomaisesta, mutta päätti suomalaisten aloitteesta olla ryhtymättä toimenpiteisiin sen johdosta. Jäsen ehdotuksen tekemisen jälkeen Ruotsi, Norja, Tanska ja Islanti solmivat yhteisen sopimuksen pohjoismaisesta patenttiviranomaisesta. Suomi taas päätti jäädä sopimuksen ulkopuolelle, koska se halusi maiden välisiin kontakteihin perustuvaa ratatumpaa yhteistyötä.

Marraskuussa valiokunta teki ehdotuksen, joka koski ministerineuvoston elokuussa 2004 järjestämän pohjoismais-balttilaisen työmarkkinakonferenssin seuranta. Puheenjohtajisto hyväksyi valiokunnan ehdotuksen perusteella esityksen (nro 20/2004), jonka mukaan ministerineuvoston tulisi järjestää aiheesta seurantakonferenssi syksyllä 2005.

Valiokunta käsitteli myös kaksi ministerineuvoston ehdotusta, joista toinen koski Pohjoismaiden ministerineuvoston työmarkkina- ja työympäristöalan yhteistyöohjelmaa 2005–2008 ja toinen Pohjoismaiden innovaatiopoliittista yhteistyöohjel-

maa 2005–2010. Puheenjohtajisto hyväksyi työmarkkina- ja työympäristöalan ehdotusta koskevan esityksen (nro 5/2004), ja yleiskokous hyväksyi innovaatiopoliittista ehdotusta koskevan suosituksen (nro 12/2004).

Elinkeinovaliokunta oli tyytyväinen siihen, että yhteistyöministerien erityisedustaja *Poul Schlüter* aikoi keskittyä rajaesteiden poistamiseen liittyvässä työssään myös elinkeinoelämän rajaasteisiin. Valiokunta aikoo seurata työn tuloksia tarkasti.

11

TARKASTUSKOMITEA

Tarkastuskomitea vastaa Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetista rahoitettavan toiminnan – mukaan lukien pohjoismaisten laitosten – parlamentaarisesta valvonnasta. Lisäksi komitea valvoo niitä pohjoismaisen yhteistyön aloja, joista yleiskokous päättää, sekä pohjoismaisiin yhteistyösopimuksiin, neuvoston työjärjestykseen ja sisäisiin määräyksiin liittyviä asioita. Komitean suomalaisjäsen oli edustaja *Aulis Ranta-Muotio* (kesk).

Toimintavuonna komitea keskittyi pohjoismaiseen raja-alueyhteistyöhön ja raja-alueyhteistyön järjestöihin. Tarkastustehtävän suoritti Norjan kaupunki- ja aluetutkimuslaitos (NIBR) komitean suuntaviivojen mukaisesti. Komitea laati NIBR:n raportin pohjalta ehdotuksen, jonka perusteella hyväksyttiin pohjoismaista raja-alueyhteistyötä koskeva suositus (nro 9/2004).

12

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT

Pohjoismaiden neuvostolla on jo kauan ollut kolme palkintoa: kirjallisuuspalkinto, musiikkipalkinto sekä luonto- ja ympäristöpalkinto. Nykyisin kaikki palkinnot jaetaan vuosittain samansuuruisina, eli 350 000 Tanskan kruunua kukin.

Neuvosto hyväksyi vuoden 2004 istunnossa suosituksen (nro 15/2004) pohjoismaisesta elokuvapalkinnosta, joka jaetaan vuonna 2005. Sääntöjen mukaan palkittavan elokuvan tulee liittyä pohjoismaiseen kulttuuripiiriin ja olla taiteellisesti omaperäinen. Palkintosumma 350 000 Tanskan kruunua jaetaan tasan käsikirjoittajan, ohjaajan ja tuottajan kesken.

12.1 Kirjallisuuspalkinto Suomeen

Neuvoston kirjallisuuspalkinnon perustivat Pohjoismaiden hallitukset vuonna 1961, ja se jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1962. Kirjallisuuspalkinto on sen jälkeen myönnetty vuosittain kaunokirjalliselle teokselle, joka on kirjoitettu jollakin Pohjoismaiden kielistä. Palkinnolla halutaan lisätä kiinnostusta naapurimaiden kieliin ja kirjallisuuteen sekä vahvistaa Pohjoismaiden kulttuurista yhteenkuuluvuutta. Myös Grönlannin, Färsaarten ja saamelaisalueen kirjailijayhdistykset voivat asettaa ehdolle kirjoja.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen palkintolautakunta. Lautakunnan suomalaisjäsenet olivat fil. toht. *Anna Hollsten* ja toimittaja *Elisabeth Nordgren* sekä varajäsenet kirjallisuuskriitikko *Timo Hämäläinen* ja toimittaja *Bror Rönholm*.

Palkinto luovutettiin neuvoston Tukholman-istunnon yhteydessä pidetyssä tilaisuudessa kirjailija *Kari Hotakaiselle* romaanista

”Juoksuhaudantie” (WSOY, 2002). Palkintolautakunta toteaa perusteluissaan, että Hotakaisen teos on yhteiskuntakriittinen, rakenteellisesti tietoinen romaani, joka kuvaa pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan hajoamista sekä parodioi ja ironisoi omaa aikaansa ja ennen kaikkea perinteistä miesroolia.

Suomen palkintolautakunta oli asettanut ehdolle myös *Lars Sundin* romaanin ”Eriks bok” (Söderströms, 2003), joka on julkaistu suomeksi nimellä ”Erikin kirja” *Liisa Ryömän* käännöksenä.

12.2 Musiikkipalkinto Islantiin

Luovalle ja esittävälle säveltaiteelle myönnettävä neuvoston musiikkipalkinto jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1965. Aluksi palkinto jaettiin joka toinen vuosi, mutta vuodesta 1990 lähtien se on jaettu vuorovuosin luovalle säveltaiteelle, eli jonkin pohjoismaisen nykysäveltäjän teokselle, ja vuorovuosin esittävälle säveltaiteelle. Tänä vuonna oli vuorossa luova säveltaide.

Pohjoismainen musiikkikomitea NOMUS asettaa joka vuosi pohjoismaisen palkintolautakunnan, jonka jäsenet valitaan palkinnon saantivuorossa olevilta musiikin aloilta. Vuoden 2004 palkintolautakunnan suomalaisjäsenet olivat *Gustav Djupsjöbacka* ja *Marcus Boman*.

Palkinto luovutettiin neuvoston Tukholman-istunnon yhteydessä islantilaiselle oopperasäveltäjälle *Haukur Tómassonille* oopperasta ”Fjórði söngur Guðrúnar”, ”Guðrunin neljäs laulu”. Ooppera perustuu islantilaiseen Edda-perinteeseen.

Suomesta oli asetettu ehdolle *Tapio Tuomela* ja *Lotta Wennäkoski*.

12.3 Luonto- ja ympäristöpalkinto Ruotsiin

Neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinto perustettiin vuonna 1994 kahden kulttuuripalkinnon rinnalle. Sääntöjen mukaan palkinto voidaan antaa henkilölle, jonka panos pohjoismaisen luonnon ja ympäristön hyväksi on merkittävä, tai ryhmälle, järjestölle, tiedotusvälineelle, yritykselle tai laitokselle, joka on ottanut esimerkillisesti luonnon ja ympäristön huomioon omassa toiminnassaan.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen lautakunta. Lautakunnan suomalaisjäsenet olivat vuonna 2004 Suomen ympäristökeskuksen ylijohtaja *Lea Kauppi* ja lehtori *Erland Eklund* Svenska social- och kommu-

nalhögskolanista ja varajäsenet ympäristöneuvos *Sauli Roubinen* ympäristöministeriöstä sekä päätoimittaja *Jorma Laurila* Suomen Luonto -lehdestä.

Pohjoismainen palkintolautakunta päätti myöntää palkinnon Coalition Clean Baltic -verkostolle, jonka kansainvälinen sihteeristö sijaitsee Ruotsissa. Vuoden palkinnon teemana oli pohjoismaisen meriympäristön suojelu. Palkintolautakunnan perustelujen mukaan Coalition Clean Baltic on esimerkiksi koonnut pohjoismaiset, balttilaiset ja muut ympäristöjärjestöt yhteiseen verkostoon. Näin se on pystynyt muokkaamaan yleistä mielipidettä ja kiinnittämään huomiota yhteen Pohjolan tärkeimmistä ympäristökysymyksistä – Itämeren haavoittuvaan meriympäristöön.

13

TIEDOTUS

Neuvoston yleistä tiedotusstrategiaa koordinoi Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteinen tiedotusosasto, joka sijaitsee Kööpenhaminassa. Tiedotusosastoon kuuluu useiden tiedottajien ja yhden toimittajan lisäksi kääntäjiä ja tulkkeja sekä julkaisuyksikkö.

Suomen valtuuskunnalla oli myös omaa tiedotustoimintaa. Valtuuskunnan sihteeristö lähetti lukuisia lehdistötiedotteita ja järjesti useita lehdistötilaisuuksia. Lisäksi sihteeristön henkilökunta esitelmöi paitsi omille vierailleen myös muiden järjestämissä tilaisuuksissa. Lehdistössä käytyä keskustelua seurattiin aika ajoin leikekokoelmien avulla.

Puheenjohtajiston tiedotusryhmä

Puheenjohtajiston asettama ja edustaja *Martin Saarikankaan* (kok) johtama tiedotusryhmä keskusteli perusteellisesti neuvoston laajasta tiedotustarjonnasta ja -strategiasta. Ryhmän työ johti muun muassa neuvoston Internet-sivuston uudistamiseen.

Lehtimiesapurahat

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain lehtimiesapurahoja kussakin Pohjoismaassa. Apurahaohjelman tarkoituksena on antaa toimittajille mahdollisuus raportoida Pohjoismaiden olosuhteista ja pohjoismaisesta yhteistyöstä. Suomen osuus apurahasummasta oli 90 000 Tanskan kruunua, eli noin 12 000 euroa.

Apurahan saajista päättivät puheenjohtajiston suomalaisjäsenet *Outi Ojala* (vas), *Martin Saarikangas* ja *Pehr Löf* (r). Neuvoston lehtimiesapurahaa haki 20 suomalaistoimittajaa, ja heistä kymmenen sai apurahan.

Ylen Tukholman-kirjeenvaihtaja *Pirjo Auvinen* sai 7 813 Tanskan kruunua (Tkr) osallistuakseen Pohjoismaisen lehtimieskeskuksen kurssille, jonka aiheena oli Pohjolan voimavarat; toimitussihteeri *Maria Brommels* Suomen kuntaliitosta Helsingistä sai 8 929 Tkr perehtyäkseen Pohjoismaiden nykyisiin naisliikkeisiin ja osallistuakseen Pohjoismaisen naistutkimusinstituutin (NIKK) järjestämään konferenssiin; Ylen radion suomenkielinen uutistoimittaja *Kimmo Henriksson* Helsingistä sai 12 650 Tkr selvittääkseen, miten kaksi vanhaa EU-aluetta (Skåne ja Kööpenhamina) ja kaksi uutta aluetta (Helsinki ja Tallinna) tekevät yhteistyötä laajentuneessa EU:ssa; Keskisuomalaisen uutistoimittaja *Sanna Hämäläinen* Jyväskylältä sai 12 650 Tkr seuratakseen Norjan suomalaisen työvoiman nykyoloja; Lapin Kansan taloustoimittaja *Pekka Mauno* Rovaniemeltä sai 11 161 Tkr perehtyäkseen Viron ja Latvian sekä Tanskan ja Saksan raja-alueiden väliseen yhteistyöhön; Etelä-Suomen Sanomien toimittaja *Eija Peltonen* Heinolasta sai 3 348 Tkr tutustuakseen Gotlannin luontoon ja selvittääkseen, miten seroaa Pohjoismaiden pohjoisista alueista; vapaa toimittaja *Helena Sabavirta* Ivalosta ja Ylen toimittaja *Geo Stenius* Emäsalosta saivat kumpikin 9 673 Tkr osallistuakseen Pohjoismaisen lehtimieskeskuksen kurssille, jonka aiheena oli Pohjolan voimavarat; Ylen ulkomaantoimittaja *Erja Tuomaala* Helsingistä sai 6 697 Tkr selvittääkseen, miten EU:n kalastusmääräysten muutokset vaikuttavat laajentuneen EU:n kalastuselinkeinoon, ja Hämeen Sanomien toimittaja *Jorma Virtanen* Tampereelta sai 6 697 Tkr seuratakseen Färsaarten itsenäisyyskeskustelua ja Länsi-Pohjolan yhteistyötä.

Pohjoismaiden neuvosto on yli 50 vuotta vanha Pohjoismaiden parlamenttien ja hallitusten yhteistyöelin. Neuvoston perustivat vuonna 1952 Tanska, Islanti, Norja ja Ruotsi. Suomi liittyi neuvostoon vuonna 1955. Yhteistyön perustana ovat vuonna 1962 solmittu Helsingin sopimus muutoksineen ja neuvoston työjärjestys.

Helsingin sopimuksen viimeisimmät muutokset tulivat voimaan vuoden 1996 alussa ja neuvoston työjärjestyksen muutokset vuoden 2002 alussa. Työjärjestykseen tehdyt muutokset liittyivät vuoden 2001 istunnossa hyväksyttyihin neuvoston ja sen työn uudelleenjärjestelyihin, joiden myötä muun muassa neuvoston valiokuntarakenne uudistui.

Pohjoismaiden neuvoston työhön osallistuvat Pohjoismaiden lisäksi myös Färsaarten, Grönlannin ja Ahvenanmaan itsehallintoalueet.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on Pohjoismaiden hallitusten yhteistyöelin. Se panee täytäntöön Pohjoismaiden neuvoston suosituksia ja antaa puolestaan neuvostolle hyväksyttäväksi omia ehdotuksiaan. Ministerineuvosto antaa neuvostolle vuosittain kertomuksen toiminnastaan sekä seuraavan vuoden budjettiesityksen ja toimintasuunnitelman. Ministerineuvosto laatii myös sektoriakohtaisia suunnitelmia politiikan eri osa-alueille.

Sekä neuvoston että ministerineuvoston puheenjohtajuus vaihtuu säännöllisesti Pohjoismaiden välillä. Kierrossa noudatetaan kaavaa, jonka mukaan ministerineuvoston puheenjohtajuus edeltää neuvoston puheenjohtajuutta siten, että sama maa on peräkkäisinä vuosina ministerineuvoston ja sen jälkeen neuvoston puheenjohtajana. Ruotsi oli vuonna 2004 neuvoston ja Islanti ministerineuvoston puheenjohtajamaa.

14.1 Yleiskokous

Neuvoston yleiskokouksen muodostavat 87 Pohjoismaiden ja itsehallintoalueiden parlamenteista valittua jäsentä sekä hallitusten edustajat, jotka ovat Pohjoismaiden hallitusten ministereitä.

Yleiskokous kokoontuu istuntoon keran vuodessa syksyisin. Helsingin sopimuksen mukaan on lisäksi mahdollista kutsua koolle ylimääräinen istunto tai teemaistunto. Äänioikeus neuvostossa on vain valituilla jäsenillä eli parlamentaarikoilla. Istunnot järjestetään vuorotellen kussakin Pohjoismaiden pääkaupungissa.

Yleiskokous on neuvoston korkein päätävä elin. Sen tehtävänä on antaa suosituksia ja lausuntoja, vahvistaa neuvoston työjärjestys, valita neuvoston presidentti sekä puheenjohtajiston ja neuvoston muiden elinten jäsenet ja päättää seuraavan istunnon aika ja paikka.

14.2 Puheenjohtajisto

Neuvoston puheenjohtajiston muodostavat presidentti ja kaksitoista muuta jäsentä, jotka yleiskokous valitsee. Jokaisen viiden maan valtuuskunnan ja jokaisen puolueyhymän on oltava edustettuna puheenjohtajistossa. Puheenjohtajiston puheenjohtaja, eli neuvoston presidentti, valitaan maasta, jossa neuvoston istunto kulloinkin pidetään. Vuoden 2004 istunto pidettiin Tukholmassa ja puheenjohtajuus oli Ruotsilla. Vuoden 2005 alussa puheenjohtajuus siirtyi Islannille.

Puheenjohtajisto on neuvoston ylin päätävä elin, kun yleiskokous ei ole koolla, ja

sillä on tällöin yleiskokouksen päätöksente-kovaltuudet.

Puheenjohtajisto valmistelee yleisiä poliittisia ja hallinnollisia asioita, mukaan lukien Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti sekä ulko- ja turvallisuuspoliittiset asiat ja neuvoston kansainvälinen yhteistyö.

Puheenjohtajisto johtaa ja koordinoi neuvoston toimintaa. Sen tulee varmistaa, että neuvoston toiminta nivoutuu yhteen kansallisten parlamenttien ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan kanssa.

Puheenjohtajisto hoitaa neuvoston juoksevat asiat istunnoissa ja niiden välillä. Puheenjohtajisto käsittelee lisäksi ne jäsen ehdotukset, joita ei lähetetä valiokuntien käsiteltäviin. Se voi toimia yleiskokouksen puolesta ja tehdä esityksiä tai antaa lausuntoja yhteistyöhön liittyvistä asioista, joiden käsittely ei voi odottaa seuraavaan istuntoon.

14.3 Valiokunnat

Neuvostossa on viisi valiokuntaa: kulttuuri- ja koulutusvaliokunta, hyvinvointivaliokunta, kansalais- ja kuluttajavalio- kunta, ympäristö- ja luonnonvaravalio- kunta ja elinkeino- valiokunta. Kullakin valiokunnalla on oltava puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Valio- kunnissa on viisitoista jäsentä, paitsi hyvin- vointivaliokunnassa neljätoista.

Valiokunnat valmistelevat asioita yleis- kokouksen tai puheenjohtajiston päätettä- viksi. Ne käsittelevät jäsen ehdotuksia, mi- nisterineuvoston ehdotuksia, pohjoismais- ten laitosten kertomuksia, ministerineuvos- ton ilmoituksia hyväksytyjen suositusten toteuttamisesta, saapuneita kirjelmiä ja mui- ta asioita. Myös ministerineuvoston selonte- ko yhteistyön suunnitelmista ja budjettiesi- tys käsitellään kaikissa valiokunnissa.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Valiokunta käsittelee kysymyksiä, jotka liit- tyvät pohjoismaiseen ja kansainväliseen tai- teeseen ja yleiskulttuuriin, monikulttuuri- seen Pohjolaan, elokuvaan ja tiedotusväli-

neisiin, kieliin, urheiluun, Norden-yhdistyk- siin ja vapaaehtoissektoriin, lasten- ja nuor- tenkulttuuriin, perusasteen ja toisen asteen oppilaitoksiin, pohjoismaisiin koulutus- markkinoihin, kansansivistykseen ja aikuis- koulutukseen, elinikäiseen oppimiseen sekä tutkimukseen, tutkijakoulutukseen ja tutkijainvaihtoon.

Hyvinvointivaliokunta

Valiokunta käsittelee hyvinvoinnin järjestel- miä ja muita turvajärjestelmiä, sosiaali-, ter- veys- ja vammaisasioita, rakentamista ja asu- mista, perhe-, lapsi- ja nuorisopoliittisia ky- symyksiä sekä huumeiden ym. päihteiden väärinkäyttöön liittyviä asioita.

Kansalais- ja kuluttajavalio- kunta

Valiokunta valmistelee kansalaisten ja kulut- tajien oikeuksiin liittyviä asioita ja niiden lisäksi yleisluonteisia, muun muassa demo- kratiaan, ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon liit- tyviä asioita. Sen vastuulle kuuluvat seuraav- vat politiikan alueet: demokratia, ihmisoi- keudet, kansalaisten oikeudet, tasa-arvo, kuluttaja-asiat, elintarviketurvallisuus, rikol- lisuuden torjunta, myös kansainvälisen ri- kollisuuden ja terrorismin torjunta, oikeus- poliittiset asiat, siirtolais- ja pakolaispolitiik- ka sekä rasismien vastainen yhteistyö.

Ympäristö- ja luonnonvarainvaliokunta

Valiokunnalle kuuluvat ympäristöä, maa-, metsä- ja kalataloutta, kestävä kehitystä ja energiaa koskevat kysymykset. Valiokun- nalla on yleisvastuu kestävästä kehityksestä ja siten myös maa-, metsä- ja kalatalouden elintarvikeosuudesta.

Elinkeinovaliokunta

Valiokunta käsittelee kysymyksiä, jotka kos- kevat talouden ja tuotannon perusedellytyk- siä, elinkeinoelämää/teollisuutta, sisämark- kinoita, vapaata liikkuvuutta, rajaesteiden poistamista, kauppaa, alueita ja rakennetu-

kea, työllisyyttä ja työmarkkinoita, työympäristöä, infrastruktuuria/liikennettä, viestintää ja tietotekniikkaa.

14.4 Tarkastuskomitea

Tarkastuskomitean tehtävänä on tarkastaa yhteispohjoismaisin varoin rahoitettavaa toimintaa ja vastata siitä pohjoismaisen yhteistyön tarkastustoiminnasta, josta yleiskokous päättää. Komitea vastaa myös Helsingin sopimuksen, muiden pohjoismaista yhteistyötä koskevien sopimusten, neuvoston työjärjestyksen ja muiden sisäisten määräysten tulkintaan liittyvistä asioista sekä osallistuu näiden säännösten muutosvalmisteluihin.

14.5 Vaalikomitea

Vaalikomitea valmistelee kaikki ne vaalit, jotka yleiskokous toimittaa, sekä mahdolliset täydennysvaalit, jotka puheenjohtajisto toimittaa neuvoston puolesta. Vaalikomiteassa on seitsemän jäsentä.

14.6 Valtuuskunnat

Kunkin maan valitut jäsenet, varajäsenet ja hallituksen edustajat muodostavat maansa valtuuskunnan neuvostossa. Suomen valtuuskuntaan kuuluu 18 eduskunnan ja kaksi Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemaa jäsentä sekä hallituksen määräämät edustajat.

Tanskan valtuuskuntaan kuuluu 16 kansankäräjien valitsemaa jäsentä, kaksi jäsentä Färsaarilta ja kaksi Grönlannista. Norjan ja Ruotsin valtuuskunnissa on 20 suurkäräjien ja valtiopäivien valitsemaa jäsentä, ja Islannin valtuuskunnassa on seitsemän yleiskäräjien valitsemaa jäsentä.

14.7 Puolueryhmät

Parlamentit valitsevat neuvoston jäsenet ja varajäsenet puolueiden voimasuhteiden mukaan. Luottamuspaikkojen jakoa ja monia käsiteltäviä asioita valmistellaan puolue-

ryhmissä ennen neuvoston elinten päätöksiä. Puolueryhmiä on neljä: keskiryhmä, sosiaalidemokraatit, konservatiivit ja vasemmostosocialistinen vihreä ryhmä.

14.8 Sihteeristö

Pohjoismaiden neuvoston sihteeristöä johtaa neuvoston johtaja. Sihteeristössä on noin 20 työntekijää, ja se sijaitsee Kööpenhaminassa samassa rakennuksessa ministerineuvoston sihteeristön kanssa. Kansallisten valtuuskuntien sihteeristöt sijaitsevat kansallisten parlamenttien kanslioissa. Suomen valtuuskunnan sihteeristötehtävistä vastaa eduskunnan kansainvälisten asiain yksikkö. Myös puolueryhmillä on omat sihteeristönsä. Neuvoston johtaja, kansallisten valtuuskuntien sihteerit ja puolueryhmien sihteerit tapaavat sihteeristökokouksissa, joissa valmistellaan puheenjohtajiston työtä.

14.9 Pääministerit

Pääministereillä on yleisvastuu pohjoismaisesta yhteistyöstä. Heidän tehtävänä on nivoa Pohjoismaiden välinen yhteistyö eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Pääministerit kokoontuvat säännöllisesti kolme tai neljä kertaa vuodessa. Puheenjohtajamaalla on vastuu kokouksista, jotka voivat olla luonteeltaan varsinaisia tai ylimääräisiä. Vuonna 2004 ministerineuvoston puheenjohtajuus oli Islannilla, ja vuonna 2005 se siirtyi Tanskalle.

14.10 Yhteistyöministerit

Kaikilla Pohjoismailla on erityinen pohjoismainen yhteistyöministeri, joka johtaa ja koordinoi ministerineuvoston toimintaa.

Suomen valtuuskunta tekee tiivistä yhteistyötä yhteistyöministerin ja hänen ulkoministeriössä sijaitsevan Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristönsä kanssa. Yhteistyöministerin tehtäviin kuuluu pohjoismaisen yhteistyön koordinointi hallituksessa, ja hän on vastuussa yhteistyöbudjetin käsitte-lystä.

14.11 Pohjoismainen yhteistyökomitea

Pääministereitä ja yhteistyöministereitä avustaa pohjoismainen yhteistyökomitea

(PYK), jossa ovat mukana ulkoministeriöiden pohjoismaisen yhteistyön sihteeristöjen päälliköt. Komitea toimii myös Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön ja sen pääsihteerin hallituksena.

Esitykset, suositukset ja sisäiset päätökset 2004

Puheenjohtajiston maaliskuussa–kesäkuussa 2004 hyväksymät esitykset

Esitys 1/2004¹ Pohjoismainen verotoimisto (1320/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että pohjoismaiset veronmaksajat, jotka ovat verovelvollisia useammassa kuin yhdessä Pohjoismaassa, saisivat kaikki veropalvelut keskitetysti yhdeltä veroviranomaiselta, jolle he tekevät veroilmoituksen ja jolta he saavat yhden koostetun verolipun.

On epäolennaista, toteutetaanko tavoite perustamalla jokaiseen maahan oma veroyksikkö, kahdenvälisellä sopimuksella vaiko perustamalla yksi yhteispohjoismainen yksikkö. Organisaation, sääntöjen tulkinnan yms. tulee olla kansallisten viranomaisten asia.

Esitys 2/2004² Avoin lähdekoodi (A 1341/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* sen eri sektorit (tietotekniikka, kuluttaja ja elinkeino) yhdessä perustavat avoimen lähdekoodin osaamiskeskuksen, jonka tehtävänä on muun muassa kerätä kokemuksia, toimia neuvonantajana isoissa hankinnoissa, opastaa avoimen lähdekoodin käytössä ja kehittää parhaan käytännön malleja. Edellytyksenä on tietoteknisen osaamisen ja taloudellisten resurssien ohjaaminen keskukseseen. On harkittava, käytetäänkö NordicOS:ia keskuksen perustana

2) *että* pyritään kehittämään avoimen lähdekoodin epäkaupallinen verkosto esimerkiksi yliopistoille ja toimialajärjestöille, jotka voivat yhdessä edistää avoimen lähdekoodin ohjelmien kehittämistä

3) *että* pohjoismaiset laitokset käyttävät avoimille standardeille perustuvia ohjelmistoja ja että noudatetaan ohjelmistohankinta- ja tarjouspolitiikkaa, joka takaa vapaan kilpailun, riippumattomuuden ja valinnanvaran tuotteiden ja niiden toimitajien kesken.

Esitys 3/2004³ Avoimet standardit ja avoin lähdekoodi kansallisissa tietotekniikkastrategioissa (A 1341/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

1) *että* laaditaan kansalliset tietotekniikkastrategiat, jotka tukevat avoimien standardien käyttöä julkishallinnon kaikessa sähköisessä viestinnässä, ja että tavoitteeseen pyritään myös kansainvälisillä foorumeilla (EU, tuleva tietosuojavirasto jne.)

¹ Puheenjohtajiston päätös 4. maaliskuuta 2004 Tukholmassa

² Puheenjohtajiston päätös 4. maaliskuuta 2004 Tukholmassa

³ Puheenjohtajiston päätös 4. maaliskuuta 2004 Tukholmassa

2) *että* julkishallinto noudattaa ohjelmistohankinta- ja tarjouspolitiikkaa, joka takaa vapaan kilpailun, riippumattomuuden ja valinnanvaran tuotteiden ja niiden toimittajien kesken. Vapaata kilpailua estävät tai haittaavat esteet ja ostorutiinit on poistettava.

Esitys 4/2004⁴ Pohjoismaiset sähkösiirtoverkot (A 1339/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se pyrkii pohjoismaisten sähkösiirtoverkkojen puitteiden laajaan yhdenmukaistamiseen

2) *että* se edistää maiden verkkoyhtiöiden yhteistyön vahvistamista niin, että ne yhdessä pystyvät vakuuttavasti kantamaan vastuun toimitusvarmuuden hoidosta ja pullonkaulojen poistosta sekä kehittämään yhteisen mallin tarvittaville investoinneille.

Esitys 5/2004⁵ Pohjoismaiden ministerineuvoston työmarkkina- ja työympäristöalan yhteistyöohjelma vuosille 2005–2008 (B 220/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa esitetyn ehdotuksen Pohjoismaiden ministerineuvoston työmarkkina- ja työympäristöalan yhteistyöohjelmaksi 2005–2008.

Esitys 6/2004⁶ Pohjoismaisen koulutus- ja tutkimusyhteistyön strategia vuosille 2005–2007 (B 221/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen ”Pohjoismaat inhimillisten voimavarojen kehittämisen edelläkävijäalueena – pohjoismaisen koulutus- ja tutkimusyhteistyön strategia 2005–2007”.

Esitys 7/2004⁷ Kuluttaja-alan yhteistyöohjelma 2005–2010 (B 226/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen B226/medborgar kuluttaja-alan yhteistyöohjelmaksi 2005–2010.

Esitys 8/2004⁸ Pohjoismainen verokonferenssi (A 1357/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se järjestää yhteistyössä Pohjoismaiden neuvoston elinkeinovaliokunnan kanssa pohjoismaisen verokonferenssin, johon asianomaiset pohjoismaiset ministerit osallistuvat. Konferenssissa tulee keskittyä tarkastelemaan, miten kansalaisia ja yrityksiä haittaavat, Pohjoismaiden kansallisten verojärjestelmien erilaisuudesta johtuvat ongelmat ja esteet ratkaistaan.

⁴ Puheenjohtajiston päätös 30. kesäkuuta 2004 Kristiansandissa

⁵ Puheenjohtajiston päätös 22. syyskuuta 2004 Maarianhaminassa

⁶ Puheenjohtajiston päätös 22. syyskuuta 2004 Maarianhaminassa

⁷ Puheenjohtajiston päätös 1. marraskuuta 2004 Tukholmassa

⁸ Puheenjohtajiston päätös 1. marraskuuta 2004 Tukholmassa

Pohjoismaiden neuvoston 56. istunnossa hyväksytyt suositukset

Suositus 9/2004 Pohjoismainen raja-alueyhteistyö (A 1353/kk)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

- 1) *että* se loisi rutiinit puheenjohtajuusohjelman poliittisten priorisointien ankkuroimiseksi raja-alueilla
- 2) *että* se yhdenmukaistaisi raja-alue toiminnan keskeiset indikaattorit selkeyttämällä näin tavoitteita ja mahdollistaen niiden mitattavuuden
- 3) *että* se pyrkisi varmistamaan toiminnan jatkuvuuden perustamalla tietokannan, johon kootaan kokemuksia raja-alueyhteistyöstä.

Suositus 10/2004 Pohjoismaiden rannikkokalastuksen tulevaisuuskonferenssi (A 1342/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

- 1) *että* se osallistuu työryhmään ja yhteistyöhön Pohjoismaiden neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan sekä relevanttien järjestöjen kanssa valmisteltaessa ja toteutettaessa Pohjoismaiden rannikkokalastusta käsittelevää konferenssia, joka pidetään vuonna 2005
- 2) *että* se tukee taloudellisesti konferenssin valmisteluja ja toteutusta, niin että osallistujamaksu voidaan pitää kohderyhmälle sopivana.

Suositus 11/2004 Luomutuotanto Pohjoismaissa (A 1346/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

- 1) *että* se käynnistää erityisen hankkeen, jolla pyritään konkreettisesti kehittämään pohjoismaisia luomuelintarvikemarkkinoita. Kehitystyön tulee pohjautua muun muassa koko tuotantoketjun nykyisten rakenteiden ja esteiden analysoinnille. Maiden myönteisistä kokemuksista tulee hakea inspiraatiota konkreettisiin kehitysohjeisiin. Työhön on saatava mukaan sekä tutkijat että kuluttaja- ja luomutuottajajärjestöt.
- 2) *että* se laatii katsauksen sekä kansallisesti että pohjoismaisella tasolla käynnistetyistä ja suunnitteilla olevista tutkimusohjelmista ja nykyisestä luomuviljelyneuvonnasta ja ilmoittaa sen pohjalta, millä alueilla pohjoismaisia aloitteita on tarpeen vahvistaa ja miten ministerineuvosto aikoo sen tehdä.

Suositus 12/2004 Pohjoismainen innovaatiopoliittinen yhteistyöohjelma vuosiksi 2005–2010 (B 227/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

- että* se tuetuttaa ehdotuksen innovaatiopoliittiseksi yhteistyöohjelmaksi vuosiksi 2005–2010.

Suositus 13/2004 Pohjoismainen design sekä kulttuurin ja elinkeinoelämän yhteistyö (A 1347/kultur ja A 1351/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

- 1) *että* se selvittää mahdollisuudet perustaa yhteinen pohjoismais-balttilainen maisteriohjelma, jossa yhdistyvät design, liiketoiminnan kehittäminen ja johtaminen

2) *että* se harkitsee NORIAa kehittäessään pohjoismaisen designitutkimuksen osaamiskeskuksen perustamista

3) *että* se selvittää, missä määrin design sisältyy innovaatiopoliittiseen yhteistyöhön pohjoismaisille yhteiskunnille lisäarvoa tuovana vahvuutena (pohjoismainen innovaatiopoliittinen yhteistyöohjelma vuosiksi 2005–2010)

4) *että* se tekee aloitteita pohjoismaisten Arts & Business -järjestöjen keskinäisen yhteistyön aktiivisesta tukemisesta tarkoituksena vahvistaa pohjoismaisen elinkeinoelämän innovaatiota ja kilpailukykyä kulttuurielämän kanssa tehtävän luovan yhteistyön avulla

Suositus 14/2004 Aikuisten oppimisen pohjoismaisen verkoston ja vapaan sivistystyön järjestöille myönnettävän toiminta-avustuksen arvioiminen (A 1338/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se arvioi Aikuisten oppimisen pohjoismaista verkostoa (NVL) vuoden kuluttua. Arviointityön lähtökohtana on oltava käyttäjäympäristöt, ja erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, miten projektihakemustyö on vaikuttanut toisaalta järjestöihin ja toisaalta aikuisten oppimista koskevan pohjoismaisen työn laatuun.

että Pohjoismaiden ministerineuvosto myöntää vapaan sivistystyön pohjoismaisille järjestöille vuonna 2005 1 miljoonan Tanskan kruunun suuruisen toiminta-avustuksen vapaan sivistystyön tukemiseksi Pohjoismaissa. Vuoden kuluttua arvioidaan, onko toiminta-avustus tuottanut pohjoismaista lisäarvoa.

Suositus 15/2004 Pohjoismaiden neuvoston elokuvapalkinnon säännöt (B 229/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa Pohjoismaiden neuvoston elokuvapalkinnon perustamisen siten, että palkinto voidaan jakaa ministerineuvoston ehdotuksessa esitettyjen sääntöjen mukaisesti vuonna 2005.

Suositus 16/2004 Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti 2005 (B 228/presidiet; C 2)

I. Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

(1) *että* se korottaa huumausainesektorin määrärahoja 200 000 Tanskan kruunulla

(2) *että* se korottaa Arktisen yhteistyön määrärahoja 1 500 000 Tanskan kruunulla

(3) *että* se korottaa bioetiikka-alan määrärahoja 200 000 Tanskan kruunulla

(4) *että* se korottaa sosiaali- ja terveyssektorin määrärahoja telelääketieteen edistämiseksi 500 000 Tanskan kruunulla

(5) *että* Pohjoismaiden ministerineuvosto myöntää vapaan sivistystyön pohjoismaisille järjestöille vuonna 2005 1 miljoonan Tanskan kruunun suuruisen toiminta-avustuksen vapaan sivistystyön tukemiseksi Pohjoismaissa. Vuoden kuluttua arvioidaan, onko toiminta-avustus tuottanut pohjoismaista lisäarvoa.

ja

että se tekee vuoden 2005 budjettiin seuraavat muutokset verrattuna ministerineuvoston ehdotukseen Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2005 budjetiksi (B 228/presidiet; C2)

Korottaa huumausainesektorin, Arktisen yhteistyön, bioetiikka-alan ja telelääketieteen määrärahoja (4-4310-1) 2 400 000 Tanskan kruunulla.

<i>Budjettierä:</i>	<i>Otsikko</i>	<i>Määrä (1000 Tkr)</i>
4-4510-1	Projektimäärärahat – huumeysteistyö	200
3-0870-1	Arktinen yhteistyöohjelma	1 500
2-3140-1	Pohjoismainen bioetiikkakomitea	200
4-4310-1	Sosiaali- ja terveyssektorin projektivarat (telelääketiede)	500
	Yhteensä	2 400
	Korotukset yhteensä (1000 Tkr) 2400	

Supistetaan seuraavia määrärahoja (1000 TKR):

<i>Budjettierä</i>	<i>Otsikko</i>	<i>Määrä (1000 Tkr)</i>
3-3320-2	NEFCO	1 200
5-0445-1	Ministerineuvoston strategiset aloitteet	182
2-3185-3	Pohjoismainen saamelaisinstituutti	1 555
5-0180-3	Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö	213
	Yhteensä	3 150
	Supistukset yhteensä (1000 Tkr) 3150	

Edelleen puheenjohtajisto ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto esittää Pohjoismaiden ministerineuvostolle toiveen, että se vuoden 2005 budjettia toteuttaessaan harkitsisi, voidaanko seuraavat aiheet ottaa erityisesti huomioon:

- Pohjoismaiden neuvosto toistaa jälleen toiveensa siitä, että budjettiasiakirja olisi helpokäyttöisempi ja havainnollisempi. Ylipääntäänkin varojen siirtäminen budjettialueelta toiselle on tehtävä helpommaksi.
- Pohjoismaisella kulttuurirahastolla on tärkeä pohjoismainen kulttuuripoliittinen tehtävä. Neuvosto on huomannut, että Pohjoismaisen kulttuurirahaston budjetin puitteet ovat pysyneet ennallaan, vaikka laadukkaiden hakemusten määrä on kasvanut.
- Pohjoismaiden ministerineuvoston tulee selvittää, miten Pohjoismaista akvarellimuseota voidaan tukea sen pohjoismaisessa profiloinnissa.
- 2-2543-1 Norplus Språk. Pohjoismaiden neuvosto odottaa, että Pohjoismaiden ministerineuvosto noudattaa määräystä, jonka mukaan Pohjolan kielineuvostolla on vastuu pohjoismaisten kielilautakuntien välisestä yhteistyöstä, niin että tämän tehtävän hoitamiseksi on myös sihteeristöresurssit.
- Nordisk Ungdoms Filmfestival (NUFF) tekee ainutlaatuista työtä kootessaan elokuvasta kiinnostuneita nuoria tekemään itse elokuvia. Nuoret kokoontuvat syyskuisin viikoksi Tromssaan Norjaan esittämään elokuviaan ja tuottamaan työpajoissa uusia lyhytelokuvia. Pohjoismaiden neuvosto kehottaa ministerineuvostoa ratkaisemaan, miten NUFFia voidaan tukea, niin että nuoret kaikkialta Pohjoismaista voivat osallistua siihen.
- Pohjoismaiden neuvosto pyytää Pohjoismaiden ministerineuvostoa tarkastelemaan mahdollisuuksia käynnistää pohjoismaisia turvallisuuspoliittisia tutkimuksia ja toimia siviilikriisinhallinnan ja konfliktien ehkäisemisen alalla.
- Eri alueilla ja eri tasoilla tehtävä lähialue työ on hyvin tärkeää. Pohjoismaiden neuvoston mielestä tämä on erityisen tärkeää Kaliningradissa. Alue on tyypillisesti alikehittynyt kaikilla osa-alueilla. Pohjoismaiden neuvosto ehdottaakin, että lähialueohjelman budjetin puitteissa painotettaisiin Kaliningradiin liittyviä kysymyksiä.

- Että lähialuebudjetistä osoitettaisiin 1 000 000 Tanskan kruunua sosiaaliseen vuoropuheluun Baltian maiden kanssa viitaten suositukseen 8/2003.

Lisäksi puheenjohtajisto ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto keskittyy vuonna 2006 ja sen jälkeen seuraaviin alueisiin:

- Pohjoismaat uudessa Euroopassa
 - Työmarkkinat, aluepolitiikka
 - Pohjoinen ulottuvuus
 - Arktinen yhteistyö ja Länsi-Pohjola
 - Päihteiden käyttö
 - Ympäristöyhteistyö
 - Sukupuolinen terveys sekä yhteiskunnan seksualisoituminen ja pornografisoituminen
- Rajaesteet
- Pohjoismaiset turvallisuuspoliittiset toimet ja tutkimustehtävät

Puheenjohtajisto ehdottaa, että

II yleisistunto päättää,

että ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2005 budjetiksi (C2) liitetään asiakirjoihin.

Suositus 17/2004 Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyö Viron, Latvian ja Liettuan kanssa vuosina 2006–2008 (B 230/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se hyväksyy suuntaviivat Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyölle Viron, Latvian ja Liettuan kanssa vuosina 2006–2008

2) *että* se neuvottelee Pohjoismaiden neuvoston kanssa ohjelmien, toimintasuunnitelmien ja vastaavien laatimisesta ja arvioimisesta Baltian maiden kanssa tehtävää yhteistyötä varten.

Suositus 18/2004 Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyö Luoteis-Venäjän kanssa vuosina 2006–2008 (B 231/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se hyväksyy suuntaviivat Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyölle Luoteis-Venäjän kanssa vuosina 2006–2008

2) *että* se neuvottelee Pohjoismaiden neuvoston kanssa ohjelmien, toimintasuunnitelmien ja vastaavien laatimisesta ja arvioimisesta Luoteis-Venäjän kanssa tehtävää yhteistyötä varten

3) *että* laatii vuodesta 2006 lähtien vuosittain toimintasuunnitelman Luoteis-Venäjän kanssa tehtävälle yhteistyölle.

Suositus 19/2004 Yhteistyö Barentsin alueen alkuperäiskansojen kanssa (A 1359/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* ministerineuvosto sisällyttää Luoteis-Venäjän kanssa tehtävän yhteistyön suuntaviivoihin alueen alkuperäisväestölle suunnattavan tuen

2) *että* ministerineuvosto yhteistyössä saamelaiselinten kanssa pyrkii tunnistamaan Pohjoismaiden saamelaisväestöjen rajaesteet ja että se osoittaa varoja näiden esteiden poistamiseen.

Puheenjohtajiston joulukuussa 2004 hyväksymät esitykset

Esitys 20/2004 Pohjoismais-balttilainen työmarkkinakonferenssi 2005 (A 1360/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se järjestäisi syksyllä 2005 pohjoismais-balttilaisen työmarkkinakonferenssin, jossa pohditaan Pohjoismaiden ja Baltian maiden työmarkkinoihin liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä.

Sisäiset päätökset

Sisäinen päätös 1/2004 Pohjoismaiden neuvoston tasa-arvoperiaatteet (A 1354/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto päättää, että se sisällyttää tasa-arvonäkökulman Pohjoismaiden neuvoston työhön ja antaa neuvoston johtajalle tehtäväksi nimetä virkamiehistä koostuva työryhmä, joka laatii tätä työtä koskevat ohjeet. Puheenjohtajisto hyväksyy ohjeet.

Päätökset olla ryhtymättä toimenpiteisiin

- 1 *Jäsenehdotus pohjoismaisista laitoksista ja sillan rakentamisesta (A 1345/presidiet)*⁹
- 2 *Jäsenehdotus lasten oikeudellisesta asemasta ja oikeudesta kumpaankin vanhempaan (A 1208/medborger)*¹⁰
- 3 *Jäsenehdotus Baltian maiden kutsumisesta Pohjoismaisen päihdetutkimuslautakunnan jäseniksi (A 1348/välfärd)*
- 4 *Jäsenehdotus pohjoismaisesta patenttiviranomaisesta (A 1349/näring)*

Esitykset ja suositukset kronologisessa numerojärjestyksessä

A 1208/ medborgar	Jäsenehdotus lasten oikeudellisesta asemasta ja oikeudesta kumpaankin vanhempaan	Ei toimenpiteitä
A 1320/näring	Jäsenehdotus pohjoismaisen verotoimiston perustamisesta	Esitys 1
A 1338/kultur	Jäsenehdotus vapaasta sivistystyöstä	Suositus 14
A 1339/miljö	koskien jäsenehdotusta yhteispohjoismaisen kantaverkkoyhtiön perustamisesta	Esitys 4
A 1341/näring	Valiokuntaehdotus avoimesta lähdekoodista	Esitys 2 ja 3
A 1342/miljö	Jäsenehdotus Pohjoismaiden rannikko-kalastuksen tulevaisuuskonferenssista	Suositus 10

⁹ Puheenjohtajiston päätös 22. syyskuuta 2004 Maarianhaminassa

¹⁰ Puheenjohtajiston päätös 1. marraskuuta 2004 Tukholmassa

A 1345/presidiet	koskien jäsenehdotusta pohjoismaisista laitoksista ja sillan rakentamisesta	Ei toimenpiteitä
A 1346/miljö	Jäsenehdotus luonnonmukaisuuden lisäämisestä Pohjoismaiden maataloudessa	Suositus 11
A 1347/kultur ja A 1351/kultur	Jäsenehdotus yhteisestä pohjoismais-balttilaisesta executive design MBA -koulutusohjelmasta Jäsenehdotus kulttuurin ja elinkeinoelämän välisen yhteistyön lisäämisestä	Suositus 13
A 1348/välfärd	Jäsenehdotus Baltian maiden kutsumisesta Pohjoismaisen päihdetutkimuslautakunnan (NAD) jäseniksi	Ei toimenpiteitä
A 1349/näring	Jäsenehdotus pohjoismaisesta patenttiviranomaisesta	Ei toimenpiteitä
A 1353/kk	Komiteaehdotus pohjoismaista raja-alueyhteistyötä koskevasta raportista	Suositus 9
A 1354/ medborgar	Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden neuvostossa sovellettavista tasa-arvoperiaatteista	Sisäinen päätös 1
A 1357/näring	Jäsenehdotus pohjoismaisesta verokonferenssista	Esitys 8/2004
A 1359/ medborgar	Valiokuntaehdotus yhteistyöstä Barentsin alueen alkuperäiskansojen kanssa	Suositus 19
A 1360/näring	Valiokuntaehdotus pohjoismais-balttilaisen työmarkkinakonferenssin seurannasta	Esitys 20/2004
B 220/näring	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston työmarkkina- ja työympäristöalan yhteistyöohjelmaksi 2005–2008	Esitys 5
B 221/kultur	Ministerineuvoston ehdotus ”Pohjoismaat inhimillisten voimavarojen kehittämisen edelläkävijäalueena – pohjoismaisen koulutus- ja tutkimusyhteistyön strategia 2005–2007”.	Esitys 6
B 226/ medborgar	Ministerineuvoston ehdotus kuluttaja-alan yhteistyöohjelmaksi 2005–2010	Esitys 7
B 227/näring	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden innovaatiopoliittiseksi yhteistyöohjelmaksi 2005–2010	Suositus 12
B 228/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2005 budjetiksi.	Suositus 16
B 229/kultur	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden neuvoston elokuvapalkinnoksi	Suositus 15
B 230/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus suuntaviivoiksi Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyölle Viron, Latvian ja Liettuan kanssa vuosina 2006–2008	Suositus 17
B 231/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus suuntaviivoiksi Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyölle Luoteis-Venäjän kanssa vuosina 2006–2008	Suositus 18

Istunnon ohjelma

Pohjoismaiden neuvoston 56. istunto 1.–3. marraskuuta 2004 Valtiopäiväta-
lo, Tukholma

Klo

Maanantai 1. marraskuuta 2004

08.00–10.00	Puheenjohtajiston kokous
10.00–10.45	Puolueyhymien kokoukset
10.00–12.00	Valiokuntakokoukset
11.00–12.00	Puheenjohtajiston ja Pohjoismaiden pääministerien kokous
12.00–14.00	<i>Buffetlounas, Nubiska rum, plan 9</i>
12.30–14.00	<i>Kuninkaan lounas kutsuvieraille</i>
14.30–n. 19.00	<i>Istunnon avajaiset</i> <i>Täysistunto</i> Yleiskeskustelu Pääministerien selonteko <i>Ajankohtainen pohjoismainen teema:</i> Pohjoismainen yhteistyö uudessa Euroopassa – kuinka vas- taamme haasteisiin?
20.00	Euroopan parlamentin jäsen Poul Nyrup Rasmussen <i>Puolueyhymien tilaisuudet</i>

Klo

Tiistai 2. marraskuuta 2004

08.00–09.00	Valtuuskuntien kokoukset
08.00–09.00	<i>Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian parlamentaarisen yleis- kokouksen puheenjohtajistojen edustajien kokous</i>
09.00–12.00	<i>Täysistunto jatkuu</i> Rajaton Pohjola Kestävä kehitys
12.00–14.00	<i>Tauko, mahdollisuus kokouksien pitämiseen</i> – <i>Avoim kokous tutkimuksen ja elinkeinoelämän välisen yb- teistyön tiivistämisestä (klo 12.10–13.30)</i> – <i>Ympäristövaliokunnan ja Pohjoismaiden energiaministe- rien kokous</i> – <i>Pyöreän pöydän keskustelu, jossa mukana kutsuttujen par- lamenttien ja parlamentaaristen järjestöjen edustajia. Ai- heena parlamentaarinen yhteistyö Pohjois-Euroopassa.</i> – <i>Puheenjohtajiston ja Luoteis-Venäjän parlamentaarisen yleiskokouksen (NWPA) edustajien kokous (klo 12:00– 13:00)</i>
14.00–15.00	<i>Täysistunto jatkuu</i> Yhteistyöministerien kyselytunti
15.00–16.00	<i>Pohjoismaiden ministerineuvoston demokratiavaliokunnan työn esittely. Keskustelun alustajina valiokunnan jäsenet, pu- heenjohtajana Ulf Wickborn.</i>

16.00–18.00	<i>Täysistunto jatkuu</i> Länsi-Pohjola pohjoismaisessa yhteistyössä Pohjoismaiden alkoholipolitiikka
18.45–20.00 20.00	<i>Pohjoismaiden neuvoston palkintojen jako, Stadshuset</i> <i>Hallituksen vastaanotto, Stadshuset</i>
<i>Klo</i>	<i>Keskiviikko 3. marraskuuta 2004</i>
08.00–09.00 09.00–12.00	<i>Puheenjohtajiston ja Länsi-Pohjolan neuvoston kokous</i> <i>Täysistunto jatkuu</i> Pohjoismaat tutkimus- ja innovaatioalueena Tasa-arvokysymykset pohjoismaisessa yhteistyössä Pohjoismainen kulttuuriyhteistyö Pohjoismaisen yhteistyön toimintasuunnitelma ja budjetti vuodeksi 2005
12.00–14.00	<i>Tauko, mahdollisuus kokouksien pitämiseen</i> – <i>Puheenjohtajiston ja ulkoministerien kokous (klo 12.00–13.30)</i> – <i>Kansainvälisten vieraiden lounas</i> – <i>Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan ja kulttuuriministerien kokous (klo 12.30–14.00)</i>
14.00–n. 17.00	<i>Täysistunto jatkuu</i> Ulkoministerien selonteko Puolustusministerien selonteko Yhteistyö Viron, Latvian, Liettuan ja Luoteis-Venäjän kanssa Suositusten, esitysten ja sisäisten päätösten poistaminen Vaalit Pohjoismaiden neuvoston uuden presidentin puhe Seuraavan istunnon aika ja paikka <i>Istunnon päättäminen</i>

Puheenjohtajiston ehdotus päiväjärjestykseksi

Puheenjohtajiston ehdotus

Päiväjärjestys

Pohjoismaiden neuvoston 56. istunto Tukholmassa 1.-3. marraskuuta 2004

Maanantai 1. marraskuuta 2004

Klo 14.30-n. 19.00

- 1 *Istunnon avaaminen*
- 2 *Läsnäololistan hyväksyminen*
- 3 *Päiväjärjestyksen hyväksyminen*
- 4 *Istunnon kulkua koskevat säännöt ja ilmoitus äänestyskäytännöstä*
Pohjoismaiden neuvoston 56. istunnon kulkua koskevat säännöt (asiakirja 2)
- 5 *Yleiskeskustelu*
Pääministerien selonteko
Pääministerien selonteko (asiakirja 4)
Pohjoismaiden ministerineuvoston pääsihteerin Eurooppa-raportti 2004–2005 (asiakirja 12)
Pohjoismaiden neuvoston työohjelma 2005 (asiakirja 3)
Ajankohtainen pohjoismainen teema:
Pohjoismainen yhteistyö uudessa Euroopassa – kuinka vastaamme haasteisiin?
Alustajana Euroopan parlamentin jäsen Poul Nyrup Rasmussen (S)

Tiistai 2. marraskuuta 2004

Klo 9.00–12.00

- 6 *Rajaton Pohjola*
Rajaton Pohjola – rajaestetyön erityisedustajan raportti (asiakirja 13)
Pohjoismaiden elinkeinoelämän rajaesteet (asiakirja 7)
Pohjoismaalaisten oikeudet (suositus 3/2002)
Eläkkeiden verotus ja varhaiseläkeperusteet (suositus 5/2003)
Pohjoismaisen verotoimiston perustaminen (esitys 1/2004)
Komiteaehdotus pohjoismaista raja-alueyhteistyötä koskevasta raportista (A 1353/kk)
Nordisk grenseregionalt samarbeid. Norjan kaupunki- ja aluetutkimuslaitoksen raportti pohjoismaisesta raja-alueyhteistyöstä (asiakirja 9)

7

*Kestävä kehitys**Vuoropuhelu ministerineuvoston kanssa*

Ministerineuvoston ehdotus tarkistetuksi pohjoismaisen kestävä kehityksen strategiaksi: ”Kestävä kehitys – Pohjolan uusi suunta. Tarkistettu strategia tavoitteineen ja toimenpiteineen vuosiksi 2005–2008” (B 225/miljö)

Samalla käsitellään:

Ministerineuvoston ehdotus maa- ja metsätalous-, kalastus- ja elintarvikkealan pohjoismaiseksi geenivarastrategiaksi vuosiksi 2005–2008 (B 222/miljö), Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelmaksi 2005–2008 (B 223/miljö), Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen maa- ja metsätalous-, kalastus- ja elintarvikke-yhteistyön toimintaohjelmaksi vuosiksi 2005–2008 – Pohjoismaista lisäarvoa ja elämänlaatua (B 224/miljö)

Muuntogeeniset viljelykasvit maataloudessa (suositus 16/2003)

Jäsen ehdotus Pohjoismaiden rannikkokalastuksen tulevaisuuskonferenssista (A 1342/miljö)

Jäsen ehdotus luomutuotannon lisäämisestä Pohjoismaiden maanviljelyssä (A 1346/miljö)

Valiokuntaehdotus koskien lapsia ja nuoria (A 13XX/välfärd)

14.00–15.00

8

Yhteistyöministerien kyselytunti

16.00–18.00

9

Länsi-Pohjola pohjoismaisessa yhteistyössä

Selonteko Länsi-Pohjola-yhteistyöstä. Länsi-Pohjola pohjoismaisessa yhteistyössä (asiakirja 11)

10

Länsi-Pohjolan lento- ja laivaliikenne – mistä ja mihin? (asiakirja 10)

*Pohjoismaiden alkoholipolitiikka**Ministereiden paneelikeskustelu**Keskiviikko 3. marraskuuta 2004*

Klo 9.00–12.00

11

Pohjoismaat innovaatio- ja tutkimusalueena

Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden innovaatiopoliittiseksi yhteistyöohjelmaksi 2005–2010 (B 227/näring)

Innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koskevan pohjoismaisen peruskirjan seuranta (suositus 7/2003)

Avoim lähdekoodi (esitys 2/2004)

Jäsen ehdotus yhteisestä pohjoismais-balttilaisesta executive design MBA -koulutusohjelmasta (A 1347/kultur)

Jäsen ehdotus kulttuurin ja elinkeinoelämän välisen yhteistyön lisäämisestä (A 1351/kultur)

12

*Tasa-arvokysymykset pohjoismaisessa yhteistyössä**Vuoropuhelu ministerineuvoston kanssa*

Ministerineuvoston ehdotus tasa-arvon valtavirtaistamisesta pohjoismaisessa yhteistyössä (B 232/medborgar)

Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden neuvostossa sovellettavista tasa-arvoperiaatteista (A 1354/medborger)

13

Pohjoismainen kulttuuriyhteistyö

Vuoropuhelu ministerineuvoston kanssa

Suullinen selonteko pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön uudesta toimintasuunnitelmasta

Raportti pohjoismaisesta tv-yhteistyöstä (asiakirja 8)

Pohjoismainen lausuntakilpailu – pohjoismaiset klassikot peruskouluopetuksessa (suositus 27/2003)

14

Pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmat ja budjetti 2005

Pohjoismaiden neuvoston vuosikertomus 2003 (asiakirja 1)

Pohjoismaiden neuvoston työohjelma 2005 (asiakirja 3)

Jäsen ehdotus vapaasta sivistystyöstä (A 1338/kultur)

Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden neuvoston elokuvapalkinnosta (B 229/kultur)

Ministerineuvoston ehdotus vuoden 2005 budjetiksi (B 228/presidiet; C 2)

Pohjoismainen yhteistyö 2003. Pohjoismaiden ministerineuvoston toimintakertomus (C 1)

Pohjoismaiden ministerineuvoston toimintasuunnitelma vuodeksi 2005 (C 2)

Valtiontilintarkastajien tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaiden ministerineuvoston tilikauden 2003 toiminnasta (C 3/kk)

Valtiontilintarkastajien Pohjoismaiden neuvostolle toimittama tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvoston tilikauden 2003 toiminnasta (C 4/kk)

Valtiontilintarkastajien tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilikauden 2003 toiminnasta (C 5/kk)

Klo 14.00

15

Ulkoministerien selonteko

Puolustusministerien selonteko

Ulkoministerien selonteko (asiakirja 5)

Puolustusministerien selonteko (asiakirja 6)

16

Yhteistyö Viron, Latvian, Liettuan ja Luoteis-Venäjän kanssa

Ministerineuvoston ehdotus suuntaviivoiksi Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyölle Viron, Latvian ja Liettuan kanssa vuosina 2006–2008 (B 230/presidiet)

Ministerineuvoston ehdotus suuntaviivoiksi Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyölle Luoteis-Venäjän kanssa vuosina 2006–2008 (B 231/presidiet)

Poliittisesti aktiivisten pohjoismaisten ja venäläisten nuorten yhteistyön tukeminen (suositus 18/2003)

Luoteis-Venäjä-yhteistyön toimintasuunnitelma (suositus 19/2003)

Itämeren merenkulun ympäristöturvallisuus (suositus 22/2003)

Jäsen ehdotus Baltian maiden kutsumisesta Pohjoismaisen päihdetutkimuslautakunnan jäseniksi (A 1348/välfärd)

Valiokuntaehdotus alkuperäiskansojen asemasta pohjoisessa ulottuvuudessa (A 13XX/medborger)

17 *Suosittelusten, esitysten ja sisäisten päätösten poistaminen*

18 *Vaalit*

Pohjoismaiden neuvoston presidentin vaali

Pohjoismaiden neuvoston varapresidentin vaali

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajiston vaali

Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean jäsenten vaali

Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien vaali

Pohjoismaiden neuvoston vaalikomitean jäsenten vaali

Pohjoismaiden Investointipankin tarkastuskomitean jäsenten vaali kaudeksi 1. toukokuuta 2005-30. huhtikuuta 2007

Pohjoismaisen kulttuurirahaston hallituksen jäsenten ja varajäsenten vaali kaudeksi 2005–2006

Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilintarkastajien ja heidän varamiestensä vaali kaudeksi 2005–2006

19 *Pohjoismaiden neuvoston uuden presidentin puhe*

20 *Seuraavan istunnon ajan ja paikan vahvistaminen*

Klo 17.00

21 *Istunnon päättäminen*

Yhteistyöbudjetti

Monivuotinen sektorikohtainen suunnittelukehys (luvut tuhansina Tanskan kruunuina)

	BUDJETTI 2003	BUDJETTI 2004	ARVIOITU BUDJETTI 2005	ARVIOITU BUDJETTI 2006
Kulttuuri-, koulutus- ja tutkimuspolitiikka ja IT	356 342	359 450	359 450	359 450
Kulttuuriyhteistyö ¹⁾	156 613	158 497	158 497	158 497
Tutkimus ja koulutus ¹⁾	199 022	199 881	177 353	167 628
Tietotekniikka	707	1 072	1 072	1 072
Ero vuoden 2004 budjettitasoon verrattuna			22 528	32 253
Ympäristö- ja luonnonvarapolitiikka ja lähialueet	198 994	202 233	202 233	202 233
Lähialueet	85 951	88 942	88 942	88 942
Energia	6 160	7 213	7 213	7 213
Ympäristö	39 469	37 993	37 993	37 993
Aluepolitiikka	29 212	29 357	29 357	29 357
Liikenne	1 043	1 058	1 058	1 058
Maa- ja metsätalous, kalastus ja elintarvikkeet	37 159	37 670	37 670	37 670
Hyvinvointi- ja elinkeinopolitiikka	149 639	144 547	144 547	144 547
Työmarkkinat ja työympäristö	12 966	12 870	12 870	12 870
Sosiaali- ja terveydenhoito	41 422	41 578	41 578	38 304
Tasa-arvo	8 427	8 351	8 351	8 351
Huumeiyhteistyö	1 431	1 521	1 521	1 521
Elinkeinopolitiikka	72 723	68 039	68 039	68 039
Talous- ja finanssipolitiikka	1 635	1 658	1 658	1 658
Asunto- ja rakennuspolitiikka	873	885	885	885
Kuluttajapolitiikka	8 915	8 330	8 330	8 330
Lainsäädäntö	1 247	1 315	1 315	1 315
Ero vuoden 2004 budjettitasoon verrattuna				3 274
Sihteeristö ja muut yhteiset toiminnot	106 288	111 287	111 287	111 287
Sihteeristö ja muut yhteiset toiminnot	106 288	111 287	111 287	108 584
Ero vuoden 2004 budjettitasoon verrattuna				2 703
YHTEENSÄ	811 263	817 517	817 517	817 517
Ero vuoden 2004 budjettitasoon verrattuna			22 528	38 230

¹⁾ Momentti 1-2548-3 NIFIN on siirretty koulutus- ja tutkimussektorilta 1.1.2004 lähtien kulttuurisektoriin. Sektoreiden välillä on siirretty muitakin määrärahoja, mistä erot 2003 kehyksiin johtuvat.

Itämeri-konferenssin päätösasiakirja

Resolution

Antagen av den 13:e Östersjökonferensen (BSPC)

Deltagarna i konferensen*, valda företrädare från östersjöländerna, som samlades i Bergen, Norge, den 30-31 augusti 2004 för att diskutera hållbar utveckling, skydd av den marina miljön och gemensamma problem- och ansvarsområden i Östersjöregionen och framtiden för parlamentarikersamarbetet i norra Europa,

är övertygade om

– att ett gemensamt parlamentariskt fokus på östersjöfrågor är oundgängligt för att identifiera praktiska områden där åtgärder kan vidtagas av Östersjörådet, HELCOM, andra regionala organisationer och nationella regeringar och att detta inte bara kommer att gynna enskilda länder utan även det internationella samarbetet och hela regionen,

noterar

– den successiva utvecklingen för att stärka den parlamentariska dimensionen i Östersjö-regionen och för att få ställning som parlamentarisk samarbetspartner i Östersjörådet.
– den nordliga dimensionen och den europeiska grannskapspolicyn för att främja vidareutveckling av regionalt och subregionalt samarbete,

beaktar

– att samarbetet mellan regeringar och parlamentariker erkänner och drar nytta av de icke-statliga organisationernas erfarenheter för att tillse att befolkningarna deltar på gräsrotsnivå i det politiska, samhälleliga och ekonomiska livet,

uppmanar regeringar i Östersjöregionen och Östersjörådet

– att stödja partnerskapet för folkhälsa och socialt välfärd och därigenom förbättra samarbetet och samordningen för att förebygga större folkhälsoproblem,
– att stödja upprättandet av ett partnerskap för utbildning om miljöeffekter på folkhälsan,

* Baltiska församlingen, St. Petersburg stad, Danmark, Estland, Ryska federationens federala församling, Förbundsrepubliken Tyskland, Finland, Fria hansastaden Bremen, Fria hansastaden Hamburg, Lettland, Litauen, Mecklenburg-Vorpommern, Nordiska Rådet, Norge, Europarådets parlamentarikerförsamling, Polen, Schleswig-Holstein, Sverige, Åland.

– att stärka grundidén om ett civilsamhälle genom att involvera icke-statliga organisationer, där så är lämpligt, i beslutsprocessen och stärka samarbetet mellan icke-statliga organisationer i regionen, t.ex. genom att ge ekonomiskt stöd till sådana organisationers internationella nätverksarbete,

uppmanar regeringar i Östersjöregionen, Östersjörådet och HELCOM

– att vidtaga åtgärder för att minska trycket på den marina miljön och bekämpa övergödning av Östersjön i syfte att främja ett välbalanserat ekosystem,

– att beakta behovet av att genomföra resultaten av trettio år med Helsingforskonventionen och utveckla gemensamma förslag inom ramen för HELCOM för kompletterande åtgärder i syfte att uppnå ytterligare förbättringar av sjösäkerheten i Östersjön samt lägga fram dessa förslag för internationella sjöfartsorganisationens (IMO) sjösäkerhetskommitté (NAV),

– att stödja effektiva samordnade skyddsåtgärder (APM – associated protective measures) i enlighet med relevanta uttalanden i Östersjökonferensens samtliga resolutioner om skydd av den marina miljön i Östersjön,

anmodar den permanenta kommittén

– att utarbeta förslag om hur den parlamentariska dimensionen skall utvecklas i samarbete med Östersjörådet och deltagande parlamentariker samt interparlamentariska organ.

Dessutom

välkomnar konferensen och emottager med stor tacksamhet den vänliga inbjudan från det litauiska parlamentet att genomföra den 14:e Östersjökonferensen den 28-30 augusti 2005 i Vilnius.